

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

**Využití brownfields ve venkovském prostoru Kozičín –
projekt lesní mateřská škola**

Diplomová práce

**Autor práce: Bc. Marie Pavlásková
Rozvoj venkovského prostoru**

Vedoucí práce: RNDr. Oldřich Vacek, Csc.

© 2019 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Využití brownfields ve venkovském prostoru Kozičín – projekt lesní mateřská škola" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. 4. 2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou moc poděkovala svému vedoucímu diplomové práce RNDr. Oldřichu Vackovi, CSc., za přínosné rady, odborné vedení, cenné připomínky a velké díky za podnětné nasměrování s dávkou trpělivosti a lidského přístupu.

Využití brownfields ve venkovském prostoru Kozičín – projekt lesní mateřská škola

Souhrn

Projekt se zabývá návrhem rozšíření kapacity lesní mateřské školy v Kozičíně městské části Příbrami o 7 míst a jejím dalším rozvojem. Rozšířením kapacity předškolního zařízení vyvolá ekonomické náklady v podobě nakoupení jedné dřevěné maringotky, ale současně přinese možnost jejího dalšího využití a uspokojí zvýšený zájem rodičů o umístování dětí do mateřských škol. Poskytne možnost zaměstnání pro nového učitele a částečné zaměstnání pro řidiče svozového vozidla a lepší využití kapacity vývařovny. V neposlední řadě realizace projektu rozšíření kapacity lesní mateřské školy umožní revitalizaci zemědělského brownfields v Kozičíně.

Při navrhovaném projektu lesní mateřské školy je nástrojem pro vyhodnocení SWOT analýza a stanoveny následující opatření.

Vznikem mateřské školy, lesní typu ve venkovském prostoru Kozičín městské části Příbram, současně s možností využití venkovského brownfieldu, je možno dosáhnout zvýšeného potenciálu v místě, jež má charakter obce.

Klíčová slova: venkov, venkovský prostor, brownfields, Kozičín, lesní mateřská škola

Use of brownfields in the rural area of Kozičín - a project of a forest kindergarten

Summary

The project deals with the proposal to extend the capacity of the forest kindergarten in Kozičín by the Příbram district by 7 places and by the development of its further existence. By expanding the capacity of the pre-school facility, it will generate economic costs in the form of buying one wooden caravan, but at the same time will bring the possibility of further use and satisfy the increased interest of parents in placing children in kindergartens. It will provide a job opportunity for a new teacher and a partial job for the driver of the collection vehicle and a better utilization of the kitchen's capacity. Last but not least, the project to expand the capacity of the forest kindergarten will enable the revitalization of the agricultural brownfields in Kozičín.

During the proposed project of forest kindergarten, the SWOT analysis is a tool for the evaluation and the following measures are set.

The emergence of a kindergarten, forest type in the rural area of Kozičín in the Příbram district, along with the possibility of using a rural brownfield, is possible to achieve increased potential in a place that has the character of a municipality.

Keywords: countryside, rural area, brownfields, Kozičín, forest kindergarten

Obsah

1	ÚVOD.....	9
2	CÍL PRÁCE	10
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE	11
3.1	Brownfields.....	11
3.1.1	Brownfields a blackfields.....	11
3.1.2	Brownfields a greenfields.....	12
3.1.3	Historie brownfields v zahraničí	12
3.1.4	Historie brownfields v České republice	13
3.1.5	Rozdělení brownfields.....	13
3.1.6	Brownfields na Příbramsku	16
3.1.7	Zemědělské brownfields v okolí městské části Příbram - Kozičín.....	17
3.2	Venkov a jeho prostor	17
3.2.1	Venkov a jeho prostor v zahraničí.....	18
3.2.2	Venkov a jeho prostor v České republice.....	18
3.3	Školy a školská zařízení.....	19
3.3.1	Předškolní zařízení	22
3.4	Lesní mateřské školy	28
3.4.1	Historie lesních mateřských škol v zahraničí	28
3.4.2	Historie lesních mateřských škol v České republice	29
3.5	Pedagogika	35
3.5.1	Pedagogika lesní a venkovní	35
4	ZHODNOCENÍ PODKLADOVÝCH ÚDAJŮ	39
4.1	Lokalizace zájmového umístění.....	39
4.1.1	Kozičín – městská část města Příbram – poloha	39
4.1.2	Historie Kozičina	39
4.1.3	Současnost Kozičina	41
4.2	Lokalizace umístění lesní mateřské školy v Kozičíně	44
4.2.1	Historie lesní mateřské školy v Kozičíně	45
4.2.2	Současnost lesní mateřské školy v Kozičíně	45
4.2.3	Budoucnost lesní mateřské školy	51
4.3	SWOT analýza	51
5	VLASTNÍ PROJEKT	53
5.1	Navrhované prvky projektu	53
5.1.1	Navýšení kapacity dětí v lesní mateřské škole Kozičín.....	53
5.1.2	Možnost vlastního stravování.....	57
5.1.3	Možnost vlastní dopravy	59
5.1.4	Pořízení nového, druhého kompostéru a vytvoření nových záhonků pro pěstování bylinek, zeleniny	60

5.1.5	Revitalizace části zahrady, určená k odpočinku a umístění indiánského stanu teepee	60
6	DISKUZE	61
7	ZÁVĚR	64
8	LITERATURA.....	66
9	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	70

1 Úvod

Venkov je kontinuálně vymezený prostor. Prostředí, které je specifické tím, že ovlivňuje charakter země. Perlín (2010) tvrdí, že jej obecně lze definovat jako prostor, který zahrnuje jak krajinu, tak i venkovská sídla. Pojem venkov tedy integruje jak nezastavěné území, tak i zastavěné území malých sídel – vesnic. Pro venkov jsou charakteristické menší intenzity sociálně ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují.

Ve venkovském prostředí žije dle Perlína (2010) méně než jedna třetina obyvatel země. Jeho oživování je možné, pokud je přístupováno v souvislostech všemi různorodými aspekty a tvorbou nejrozmanitějších vazeb. Vazby, oblasti a rysy venkova s jeho prostorem se vyvíjí dlouhodobě a je nutné sledovat poznávání místních specifických zdrojů, problémů a potenciálů.

Rozvoj a udržitelnost venkovského prostoru je možné docílit i vytvořením nové občanské vybavenosti. Jednou ze základních občanských vybaveností obce může být mateřská škola, ale ne každou obcí je nabízena. U každého předškolního zařízení je nutno náležitě dodržovat zákony s následnými vyhláškami, směrnici s metodickými pokyny a pravidla s patřičnými postupy.

S každou novou či nově vytvořenou občanskou vybaveností dochází s určitostí k trvale udržitelnému rozvoji obce a venkovského prostoru s možností tvorby nově vznikajících pracovních příležitostí v nejrozmanitějších oblastech společně s vazbami a zapojením místního venkovského života i v Kozičíně městské části Příbrami a jeho nejbližšího okolí.

Dnešní doba nabízí ve venkovském prostoru také mnoho opuštěných, zanedbaných a nevyužitých prostorů s nejrozmanitějšími druhy a typy staveb. Jedná se o takzvané brownfields. Český ekvivalent výrazu brownfields může být dříve urbanizované území, které je současně opuštěné nebo využívané s nedostatečností. Většina brownfieldů ve venkovském prostoru má na sobě i viditelně zakotveny a zanechány stopy našich předků a předchozích majitelů. Zanechané stopy hmotného původu mohou souviset i s nehmotnou formou stop v podobě místních tradic. Místní tradice se nabízí znovu si je připomínat, obnovovat, udržovat, sdílet a předávat dalším generacím. Brownfieldy obvykle vyžadují různé formy veřejné intervence k tomu, aby byly odbourány bariéry, které mohou bránit rozvoji nastartování procesu jejich nového využití. Jackson (2004) zmiňuje, že je nutné si ale

uvědomit, že budou i brownfieldy, které z různých důvodů dlouhodobě své nové využití vůbec nenajdou.

V dnešní době se nabízí objevování nových informací spolu s nejmodernějšími technologiemi. Zpětné čerpání staronových a osvědčených informací z minulosti, se může stát potřebným a naučným do budoucnosti.

Téma diplomové práce „Využití brownfields ve venkovském prostoru Kozičín – projekt lesní mateřská škola“ je zvolena na základě propojenosti venkova, brownfieldy, lesní pedagogika, předškolní zařízení.

Základním nástrojem práce pro vyhodnocení možnosti navrhovaného projektu v lesní mateřské škole v Kozičíně je zvolena SWOT analýza a návrhy pro její další rozvoj.

2 Cíl práce

Cílem diplomové práce je navrhnout možnost využití části stávajícího zemědělského venkovského brownfieldu v Kozičíně, městské části města Příbrami na základě navrhovaného projektu v lesní mateřské škole. Využitím venkovského zemědělského brownfieldu a dalším rozvojem lesní mateřské školy, dochází k tvorbě nových občanských vazeb ve spojitosti s kulturním, sociálním, ekonomických a environmentálním potenciálem místa s charakterem obce.

Cílem práce je navržení, vypracování a zhodnocení možných návrhů projektu v lesní mateřské škole a vypracování přehledu SWOT analýzy. Výsledkem diplomové práce vyvstává, zda-li navrhované prvky projektu v předškolním zařízení budou možné.

3 Literární rešerše

3.1 Brownfields

Doslovný překlad brownfields dále i uvedeno (BR) znamená hnědé pole. V češtině zatím neexistuje jednoslovný výraz, který by nahrazoval tento používaný anglický termín. Označení brownfields vychází z barvy opuštěných staveb na leteckých a satelitních snímcích.

Brownfields je nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívána, zanedbaná a může být i kontaminovaná. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity. Brownfields nelze vhodně a efektivně využívat, aniž by proběhl proces jeho regenerace, uvádí Vojvodíková (2012b).

Dle Ferbera a kol. (2006) brownfields jsou plochy, které jsou dotčeny předcházejícím užíváním a užíváním okolních pozemků, jsou opuštěné nebo nedostatečně využívané. Většinou mají skutečné nebo očekávané problémy s kontaminací a jsou převážně v městských oblastech. Aby mohly být vráceny k prospěšnému využívání, vyžadují zásah.

Pojem brownfields dle Jackson (2004) je urbanistický termín označující opuštěná území s rozpadajícími se obytnými budovami, nevyužívané dopravní stavby a nefunkční průmyslové zóny. Vyznačují se často obrovskými rozměry, negativními a sociálními jevy a ekologickou zátěží. Na druhou stranu na řadě brownfieldů stojí technicky a kulturně cenné budovy včetně unikátního technologického vybavení.

Brownfields ale nejsou jen historie, vize a návrhy, které také zmiňuje Vojvodíková (2013), jsou to i zcela specifické problémy s vazbou na stav objektů, které na plochách nacházíme. Je nezbytné alespoň encyklopedicky vnímat, jaké problémy jsou spojeny s diagnostikou takovýchto objektů.

Také k brownfieldům se vyjadřuje Doležalová (2015) a uvádí, že definice užívaná v České republice po vzoru evropského projektu Cabernet: Brownfield je nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívána, zanedbaná a může být i kontaminovaná. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské rezidenční, vojenské či jiné aktivity.

3.1.1 Brownfields a blackfields

Pojem blackfields doslovně znamená černá pole. Definice pojmu blackfields užívaná ve světě se vyznačuje extrémně vysokými hodnotami kontaminace půdy, podzemních a

povrchových vod i dalších složek životního prostředí, které jsou zásadní překážkou pro jejich nové využití. Zdrojem znečišťujících látek, většinou toxických, byla těžba a zpracování nerostných surovin, průmyslová výroba, skladování nebezpečných odpadů, doprava a aktivity souvisejících převážně s vojenským využíváním ploch. Náklady na sanace míst s ekologickou zátěží bývají velmi nákladné, ale oddalování realizace nákladovost znásobují (Kadeřábková a kol., 2009).

3.1.2 Brownfields a greenfields

Definice pojmu greenfields je v zahraničí užívaná doslovně v překladu zelené pole. V České republice se pod pojmem greenfields používá slovní spojení zelená louka. Jde především o stavby, vznikající na zelených loukách. Zastavování greenfields není ve většině případů žádoucím jevem, především v městském územním plánování by měl být kladen velký důraz na obnovu brownfields. Statistiky prokazují, že doposud míří většina zahraničních investic na greenfields. Tato politika je dnes ale pomalu opouštěna a státní agentura Czechinvest ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR se snaží prostřednictvím svých programů znovu využít brownfields (Kadeřábková a kol., 2009).

3.1.3 Historie brownfields v zahraničí

Počátky brownfields sahají až do 60. let minulého století. Příkladem může být St. Louis City ve Spojených státech, kde bylo na ploše velké jako Ostrava regenerováno 6 000 prázdných a opuštěných budov. V anglickém Manchesteru zase došlo k přeměně území, jehož velikost je srovnatelná se středočeským Kladnem. K nejslavnějším evropským brownfields patří londýnská galerie Tate Modern, která vznikla v objektu bývalé elektrárny nebo přestavba staletých plynojemů ve Vídni na byty a obchody. Strategii pro řešení brownfields vypracovala jako první Velká Británie (Firemní partner, 2008).

Středoevropská města mají dvakrát až třikrát větší prostor pro současné a minulé průmyslové užití než jejich západní protějšky.

Brownfield jsou dědictvím století industrializace. Jsou však mnohem více než jen kontaminované nebo zničené země. Představují příležitosti pro rozsáhlou městskou aglomeraci a pro snížení expanzního tlaku do okolních greenfields (Chen et al., 2009) a také sděluje, že obnova brownfields je pro vlády, komunity a konzultanty stále problémem celého světa. Údaje pro klasifikaci jsou založeny na široce dostupných výsledcích průzkumu

amerických měst. Výsledná klasifikace by měla být cennou podporou pro města a vlády, jak plánují projekty BR a jejich rozpočty.

Přestavby stávajících budov a pozemků včetně brownfields je samostatná činnost, která byla sledována po dobu delší než století, zejména v Anglii (Greenberg, et al. 2001).

3.1.4 Historie brownfields v České republice

Ve vyspělých zemích světa je problematika brownfieldů již zmiňována počínaje 60. let minulého století. V České republice se dostává do popředí zájmu v 90. letech. V této době docházelo k transformaci z plánované ekonomiky na ekonomiku tržní a s tím všich spojená privatizační vlna velkých státních a národních podniků. Tato doba přináší velký nárůst počtu opuštěných nejen průmyslových, ale i zemědělských areálů, nejrůznějších výrobních hal, skladů, a objektů.

Opuštěné objekty a opuštěná a nevyužívaná rozsáhlá území, se často nacházejí v centrech měst, představují problém pro udržitelnost a rozvoj měst a obcí. Náklady na regeneraci, revitalizaci opuštěných objektů a území dosahují vysokých nákladů a proto nadále chátrají a zatěžují své okolí.

Jackson (2004) zmiňuje, že problematika brownfields však nemusí být pro obce pouze hrozbou. Může být i velkou příležitostí, zejména pro brownfields ve středu obcí, kde již pouhá změna využití území může iniciovat soukromé i veřejné investory a přinést daňové příjmy, nová pracovní místa, nové bytové jednotky, či tolik potřebnou zeleň. Takto málo využitá území mnohdy tudíž představují pro obce významnou „územní rezervu“, která jim umožní odstranit případné nedostatky v současném vybavení. Promyšlený koncept využití takovéto rezervy může vylepšit urbanistické kvality obce, například rozšíření uliční sítě, vytvořením nových veřejných či zelených ploch.

3.1.5 Rozdělení brownfields

Je několik hledisek, podle kterých můžeme brownfields rozdělovat a rozlišovat. Základním rozdělením je na průmyslové a neprůmyslové brownfields.

3.1.5.1 Průmyslové brownfields

Jednoduše rozděleno brownfields dle dřívějšího využití pro textilní, strojírenský, potravinářský průmysl. Zlom v průmyslovém vzestupu nastal v České republice

v devadesátých letech 20. století. Došlo v té době k úpadku mnoha průmyslových oblastí a hlavně k úbytku pracujících v průmyslu. Tradiční průmyslové oblasti, či zóny se vyznačují velkou rozlohou a jsou často kontaminované, výše již zmiňované blackfields. Hodnota pozemků je proto velmi nízká, a na regeneraci těchto pozemků jsou nutné velmi vysoké náklady. Stát a města na regeneraci často nestačí. V mnoha případech se jedná i o stavby vedené jako technické památky. Je nutné komunikovat s památkovými úřady, které si kladou přísné nároky v této problematice. K významným průmyslovým brownfields v České republice jsou řazeny v rámci Průmyslové zóny Kladno – východ a Dubí.

3.1.5.2 Neprůmyslové brownfields

Pro neprůmyslové účely se mohou dále brownfields dále rozlišovat na zemědělské, armádní, rezidenční, železniční, rekreační, instituční, metropolitní. S průmyslem začaly vznikat v blízkosti průmyslových továren čtvrti, sídliště k bydlení a s tím navazující dopravní infrastruktura. Dále se stavěly velká gigantická sídliště na okrajích velkých měst v celé tehdejší Československé republice.

Nevyužívané objekty ozbrojených složek a vznik těchto brownfields jak uvádí Kadeřábková a kol., (2009) je spjat především s odchodem sovětských vojsk z území České republiky a také se zrušením vojenských posádek Armády České republiky, případně ozbrojených složek Ministerstva vnitra a Celní služby.

Po roce 1989 nastaly v České republice významné ekonomické změny. Před tímto rokem docházelo k budování velkých zemědělských podniků a k slučování pozemků do velkých celků. V této době v zemědělství dominoval socialistický sektor s centrálním plánováním. Při přechodu na tržní hospodářství došlo k velkým transformačním změnám, během kterých po počátečním radikálním přizpůsobování zemědělství novým sociálně ekonomickým rámcovým podmínkám a následném období jeho stabilizace, došlo k stagnaci a degeneraci zemědělství (Doucha a kol., 1999). Tato situace vedla k ukončování zemědělské výroby a tím dochází k vzniku brownfields tohoto typu.

3.1.5.3 Rozdělení brownfields podle ekonomické atraktivity

Na základě ekonomické atraktivity je možné dle Kadeřábkové (2009) rozdělit podvyužívané území dle kategorií. Záleží na lokaci daného území, na míře poškození objektů a v neposlední řadě na eventuálních investicích nutných k odstranění případných polutantů.

Při dělení je potřeba vzít v úvahu i sociální hledisko, skladbu obyvatelstva a stav technické a dopravní infrastruktury. Dělení podle ekonomické atraktivity se jeví z pohledu zkoumání možností dalšího využití území jako jediné správné.

- Projekty s nulovou bilancí – typ brownfields s velkou tržní atraktivitou. Není nutná investice z veřejných prostředků, někdy bývají označovány „whitefields“
- Projekty s mírnou podporou – poloha brownfields je méně lukrativní, s vysokou k pravděpodobností bude potřeba veřejná podpora. Poměr veřejné finanční podpory k velikosti vkladu soukromého investora je 1:5. Tento poměr je zároveň indikátorem efektivnosti vynaložených veřejných prostředků. Jsou označovány jako „greyfields“
- Nekomerční projekty – tyto projekty jsou realizovány s ohledem na ochranu životního prostředí nebo jsou zaměřeny na sociální oblast. Poměr veřejných k soukromým prostředkům se pohybuje mezi 1:1 až 1:4.
- Nebezpečné projekty – brownfieldy ohrožující své okolí, lidské zdraví nebo životní prostředí. Nutnost jejich odstranění a to i za cenu financování z veřejných prostředků

3.1.5.4 Rozdělení brownfields podle polohy

Zastavěná území měst s nižší atraktivitou

Zastavěná území měst s vyšší atraktivitou

Příměstské zóny

Příměstské zóny mimo urbanizované území

Okrajové části malých obcí a měst

3.1.5.5 Rozdělení brownfields podle znečištění lokalit

Strategie regenerace brownfields dělí deprimované plochy dle míry kontaminace (Parson, 2004).

Typ 1a – Pozemky, které pravděpodobně nejsou kontaminovány (nebo jen lehce kontaminovány), jsou dobře umístěny a je na nich jen málo budov nebo budovy žádné.

Typ 1b – Pozemky, které pravděpodobně nejsou kontaminovány (jen lehce kontaminován), jsou dobře umístěny a je na nich velký počet budov.

Typ 2a – Pozemky, které pravděpodobně nejsou kontaminovány (nebo jsou jen lehce kontaminován), nejsou dobře umístěny a je na nich málo budov nebo budovy žádné.

Typ 2b - Pozemky, které pravděpodobně nejsou kontaminovány /nebo jen lehce kontaminovány/, nejsou dobře umístěny a je na nich velký počet budov.

Typ 3a - Pozemky, které jsou pravděpodobně velmi kontaminované, jsou dobře umístěné a je na nich jen málo budov nebo budovy žádné.

Typ 3b - Pozemky, které jsou pravděpodobně velmi kontaminované, jsou dobře umístěné a je na nich velký počet opuštěných budov.

Typ 4a – Pozemky, které jsou pravděpodobně velmi kontaminované, nejsou dobře umístěné a je na nich velký počet budov.

Typ 4 b – Pozemky, které jsou pravděpodobně velmi kontaminované, nejsou dobře umístěné a je na nich velký počet opuštěných budov.

Typ 5 – Lokality, které nemohou být zařazeny do žádné z výše uvedených kategorií, protože není známo jejich dřívější využití nebo spadají mimo hlavní zvažovaná využití.

3.1.5.6 Rozdělení brownfields podle pohledu investora

Brownfields s vysokým rozvojovým potenciálem

Brownfields se skrytým potenciálem

Brownfields bez rozvojového potenciálu (Ferber et al.,2006).

3.1.5.7 Rozdělení brownfields podle jejich předchozího využití

- Průmyslové – bývalé průmyslové podniky a průmyslové zóny
- Vojenské – bývalé vojenské areály, budovy, cvičiště
- Železniční a dopravní – nádražní domky
- Zemědělské – bývalá jednotná zemědělská družstva, státní statky
- Institucionální - školy, nemocnice, věznice
- Obchodní - nákupní střediska, úřady
- Kulturní - kulturní domy, kina
- Rekreační - sportovní hřiště, parky, volné prostory

3.1.6 Brownfields na Příbramsku

I na Příbramsku se nachází brownfields nejrůznějších typů. Mezi největší a nejznámější patří:

Park Evropská - je řazen dle typologie do průmyslových objektů. Areál dříve tvořil funkční celek a byl využíván pro průmyslovou výrobu. V současnosti jsou části areálu nabízeny k prodeji (hala B) a ke komerčnímu pronájmu.

Bývalé kasárny brod u Příbrami - byly v minulosti využívány 6. strážním praporem, jehož úkolem bylo střežení uranových dolů (při napadení státu) na Příbramsku a doprovod železničních transportů s vytěženou uranovou rudou na čs.-sovětskou hranici, což vykonával až do počátku 90. let.

Průmyslová zóna Balónka - Město Příbram nabízí 25 ha v severní průmyslové části města zvané Balónka. Jedná se o lokalitu, kde již fungují okolní průmyslové a skladové areály a je zde možnost dostavby na nezastavěných plochách této zóny. Lokalita je dopravně napojitelná na silnici I/18 u kruhového objezdu a také na silnici rychlostní silnici R4 ve vzdálenosti cca 5 km.

Haldy po těžbě uranu - bylo zde 41 jam, z toho 14 slepých a 42 průzkumných šachtic, 4 štoly a 2 188,3 km horizontálních důlních děl. Těžba probíhala v letech 1950 až 1991 (Mrázková, 2018).

Jince – historické vysoké pece, pivovar v Jincích,

Rožmitál pod Třemšínem – sokolovna

Chrašnice a Chraštičky – bývalé hostince

Bohutín – učiliště a domov mládeže (Havlice, 2006)

Dobříš – bývalé rukavičkářské závody

3.1.7 Zemědělské brownfields v okolí městské části Příbram - Kozičín

Po roce 1989 se udály v českém zemědělství velké změny. Docházelo k narovnávání vlastnických vztahů k půdě, regulace produkce jednotlivých zemědělských komodit, které vedly ke vzniku nárůstu nových brownfields.

V současné době má opět půda své vlastníky, kteří se vždy nechovají jako řádní hospodáři a řada z nich se často pouze snaží o prodej tohoto vlastnictví. Ochrana zemědělské půdy u nás procházela řadou etap definovaných příslušnými zákony na ochranu zemědělské půdy.

I v místě Kozičín městské části Příbrami ve venkovském prostoru i v jeho okolí se nacházejí zemědělské brownfieldy, která jsou opuštěné a nevyužité. Využitím brownfieldu se nabízí vznik nových možností s následnou udržitelností místního rozvoje venkovského prostoru.

3.2 Venkov a jeho prostor

Venkov je specifickým prostředím, které ovlivňuje charakter celé České republiky. Žije zde méně než třetina obyvatel země, jeho význam je však výrazně vyšší. Přestože pro

oživení venkovského prostoru je nezbytné zabývat se v souvislostech všemi jeho aspekty jak ze sféry sociální, ekonomické, environmentální i kulturně historické, není tento přístup zcela běžný. Charakteristické rysy venkova se utváří dlouhodobě a vlivem mnoha faktorů a přístup k řešení poznanych problémů by tedy měl být komplexní, respektující širší územní i socioekonomické vztahy, podporující trendy jeho trvalé udržitelnosti.

Slepička (1989) uvádí, venkovským prostorem se rozumí venkovské osídlení a volná krajina.

Ale dle Diviše (2005) venkovský prostor je možné chápat v jeho komplexnosti jako krajinu s vesnicemi, obyvatelstvo, charakteristické činnosti (zemědělství, lesnictví apod.), životní styl, vesnické tradice, atmosféru venkova – blízkost přírody.

Perlín (2010) sděluje, že venkovský prostor integruje jak nezastavěné území (kulturní krajinu), tak i zastavěné území malých sídel – vesnic.

Venkovský prostor je jako obydlý prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustou obyvatelstva, ale i jiným způsobem života, většinou spojeným s přírodou, ale také jinou sociální strukturou ve srovnání s městem.

3.2.1 Venkov a jeho prostor v zahraničí

Pojmem venkovský prostor se rozumí venkovské osídlení a volná krajina. Plošně je venkovský prostor obvykle vymežován jako souhrn zemědělské půdy, lesů, vodních ploch, intravilánů, venkovských sídel, polních cest a místních komunikací. Takto pojatý venkovský prostor zahrnuje v evropských státech zpravidla 70 - 90 % jejich území (Slepička A., 1989).

Úspěšný rakouský venkov spočívá mimo jiné v tom, že veřejnost má o svých vesnicích a zemědělcích dobré mínění. Rakušané si uvědomují, jak venkov pro celou zemi je důležitý, a proto jej navštěvují. Podíl na tom mají bezesporu Alpy, které lákají návštěvníky v létě i v zimě. Vysoké hory, nádherné výhledy a lyžařské svahy však k fungujícímu cestovnímu ruchu samy nestačí (Zachová, 2019).

3.2.2 Venkov a jeho prostor v České republice

Český venkov se na první pohled neliší od venkovského prostoru v jiných oblastech střední Evropy. Venkov byl formován v dlouhém staletí trvajícím vývoji a postupně se přeměňoval od původní dominantní zemědělské funkce k současné mnohem větší variabilitě funkcí. Již s nástupem průmyslové revoluce v 19. století venkov ztratil svoji dominantní zemědělskou funkci. Postupná industrializace společnosti přinesla kromě celé řady dalších

skutečností i výrazné zvýšení produktivity v zemědělské výrobě. Zvyšující životní úroveň a současně zlepšující se zdravotní a hygienické návyky vedly k rychlému růstu obyvatelstva města i venkova. Rychlý růst obyvatelstva na venkově vedl již od 19. století k růstu počtu pracovních sil na venkově, které již nemohly najít svoje příležitosti v zemědělství nebo v příbuzných oborech a proto docházelo k rychlé migraci venkovských obyvatel do měst. Ve stejné době města potřebovala velké množství pracovních sil pro rozvíjející se průmyslovou výrobu a tak docházelo k prvním vlnám intenzivní migrace do měst. V Česku toto období můžeme datovat od poslední čtvrtiny 19. století. do II. světové války (Perlín, 2010).

Dále dle Perlina (2010) až do roku 1938 a tedy do období těsně před zahájením II. světové války byl vývoj českého venkova srovnatelný s obdobnými územími na hranicemi republiky. Stabilní zemědělská výroba doplněná dalšími ekonomickými činnostmi, bohatý spolkový život, silná role místních autorit a velmi intenzivní společenská participace veřejnosti.

Pokles počtu obyvatel ve venkovských oblastech se týkal především území mimo hlavní produkční oblasti a v mnoha rurálních (venkovských) oblastech došlo k odchodu mladé generace z vesnic a v 60. letech bylo zemědělství místy velmi přestárle. Při velmi rychlé industrializaci venkova se začíná prosazovat heslo přiblížení venkova městu, které vychází z naprosto mylné úvahy o nutnosti unifikace životního stylu na venkově a ve městě. Toto heslo se prosazuje až do počátku 90. let minulého století (Perlín 2010).

Venkovský prostor je možné chápat v jeho komplexnosti jako krajinu s vesnicemi, obyvatelstvo, charakteristické činnosti (zemědělství, lesnictví apod.), životní styl, vesnické tradice, atmosféru venkova, blízkost přírody (Diviš, 2005).

Český venkov se nyní ocitá v krizi. Cesta z ní podle Vágnera (2019) spočívá ve změně vzdělávání a také ve zlepšení pohledu veřejnosti na venkov, což by mohlo do sektoru přilákat mladou generaci.

Využitím venkovského, zemědělského brownfields ve venkovském prostoru je možné dosáhnout jeho dalších rozměrů rozvoje s následnou udržitelností. Jednou z možností udržitelnosti venkovského rozvoje v místě je vznik občanské vybavenosti v podobě školního zařízení.

3.3 Školy a školská zařízení

Školy a školská zařízení se stávají jednou ze základních občanských vybaveností obce, ale ne každá obec je může nabídnout. Školy a školská zařízení jsou součástí vzdělávání a v

České republice se řídí dle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) dále jen (ŠZ) a dalšími zákony spolu s vyhláškami na ně navazující. Vysoké školy se řídí zákonem o vysokých školách č. 111/1998 Sb. Školy a školská zařízení je možné rozlišovat dle charakteru vzdělávání, zřizovatele, dle typu, druhu.

Základní rozlišení škol podle charakteru vzdělávání

- předškolní zařízení
 - mateřské školy
 - jiná předškolní zařízení
- základní školy
- střední školy
 - gymnázia
 - střední odborné školy
 - střední odborná učiliště
- konzervatoře
- vyšší odborné školy
- vysoké školy
- základní umělecké školy
- jazykové školy

Školy a školská zařízení rozlišeny dle zřizovatele

Dle školského zákona č. 561/2004 Sb., § 8 odst.1. - odst.6 dále jen (ŠZ) může být zřizovatelem škol a školských zařízení

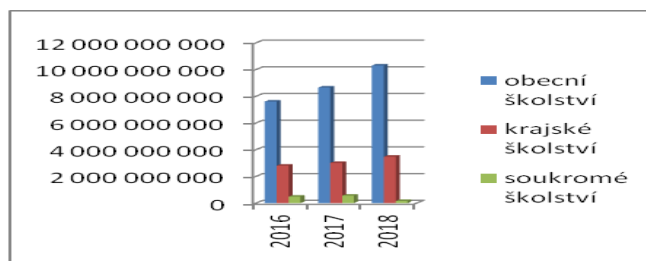
- kraj
- obec
- ministerstva
 - ministerstvo školství, mládeže, tělovýchovy
 - ministerstvo zemědělství
 - ministerstvo vnitra
 - ministerstvo obrany
 - ministerstvo spravedlnosti

- soukromá osoba
- církev

<i>Přehled finančních prostředků poskytnutým školám a školským zařízením v rámci Středočeského kraje financované MŠMT v období 2016 - 2018 (bez účelových dotací)</i>			
školy dle zřizovatele	2016	2017	2018
obecní školství	7 601 509 596	8 653 508 983	10 302 297 778
krajské školství	2 804 673 404	3 005 635 929	3 472 934 533
soukromé školství	478 155 000	558 254 147	164 679 053
celkem	10 884 338 000	12 217 399 059	13 939 911 364

Tabulka č. 1 – přehled finančních prostředků poskytnuté školám a školským zařízením v rámci Středočeského kraje financované MŠMT v období 2016 -2018 (bez účelových dotací)

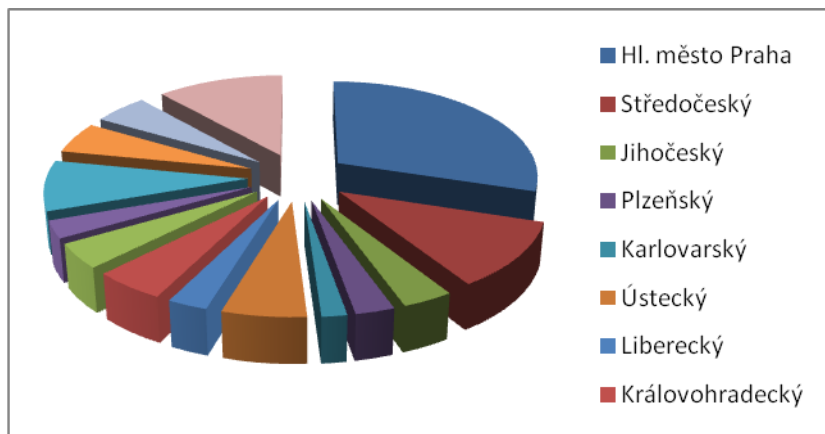
Zdroj: (Krajský úřad Středočeského kraje, 2019)

Graf č. 1 – přehled finančních prostředků poskytnuté školám a školským zařízením v rámci Středočeského kraje financované MŠMT v období 2016 -2018 (bez účelových dotací)

Zdroj: (autor)

Přidělené dotace Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na I. čtvrtletí roku 2019 pro soukromé školství dle krajů		
1	Hl. město Praha	489 550 600
2	Středočeský	181 500 000
3	Jihočeský	58 431 116
4	Plzeňský	44 943 884
5	Karlovarský	28 930 000
6	Ústecký	96 200 000
7	Liberecký	45 638 479
8	Královohradecký	82 582 990
9	Pardubický	68 111 891
10	Vysočina	48 000 000
11	Jihomoravský	138 384 803
12	Olomoucký	86 000 000
13	Zlínský	82 636 000
14	Moravskoslezský	191 416 309
		1 642 326 072

Tabula č. 2 - vlevo - přidělené dotace MŠMT na I. čtvrtletí roku 2019 pro soukromé školství dle krajů

Graf č. 2 - vpravo - přidělené dotace MŠMT na I. čtvrtletí roku 2019 pro soukromé školství dle krajů

Zdroj: (Krajský úřad Středočeského kraje, 2019)

3.3.1 Předškolní zařízení

Péče o děti raného věku má v našich zemích dlouhou tradici. Vytvořila se současně s předškolním vzděláváním. Již v prvním školském zákoně z roku 1868 a následně v ministerském výnosu z roku 1872 byla institucionální péče o děti do nástupu povinné školní docházky rozdělena mezi několik institucí. Byly to jesle určené k péči o děti do tří let věku, opatrovny sloužící jako sociální zařízení pro předškolní děti a mateřské školy, poskytující předškolní vzdělávání. Od počátku byly pevně stanoveny podmínky poskytování péče a profesní kompetence pečujících osob (Splavcová, 2016).

V předškolním zařízení probíhá předškolní vzdělávání pro děti předškolního věku, jehož cílem je podpora a rozvoj osobnosti dítěte, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání, napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami dle školského zákona č. 561/2004 Sb. § 33.

Předškolní zařízení se rozlišují dle zřizovatele, dle zájmů a dle potřeb rodičů

- dětské jesle určená pro velmi malé děti
- mateřské školy
- mateřská centra
- centra pro předškolní děti při DDM

3.3.1.1 Mateřské školy

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let. Předškolní vzdělávání podle (školského zákona 561/2004 § 34 ods.1) je povinné pro dítě, které dosáhne od počátku školního roku, který následuje po dni pátého roku věku do zahájení školní docházky, není-li však stanoveno jinak.

Dále je také povinné pro státní občany České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie , kteří pobývají na našem území déle než 90 dnů. Ale nevztahuje se na děti s hlubokým mentálním postižením. Dle § 2 ŠZ č. 561/2004 Sb. se zápis dětí do předškolního zařízení koná od 2. 5. – 16. 5.

3.3.1.1.1 Mateřské školy dle zřizovatele

Veřejné mateřské školy jsou řízeny státem, krajem, svazkem obcí a vztahuje se na ně školský zákon č. 561/2004 Sb. a s ním související předpisy, podmínkou je zápis do školského rejstříku s ním související nárok na finanční prostředky. Krajský úřad každé rejstříkové škole a školnímu zařízení přiděluje objem prostředků, který je vypočtený na základě normativů na jedno dítě dle Ministerstva školství, mládeže a sportu.

Soukromé mateřské školy rejstříkové jsou zřízeny církevními právníckými osobami nebo jinými právníckými osobami. Vztahuje se na ně školský zákon 561/2004 Sb. a s ním související předpisy a financování soukromých škol upravuje školský zákon a zákon č. 306/1991 Sb. o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením. Krajský úřad přiděluje objem prostředků, který je vypočtený na základě normativů na jedno dítě dle Ministerstva školství, mládeže a sportu.

Soukromé dětské kluby, které nejsou zapsány ve školském rejstříku a jsou soukromá zařízení provozována dle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Tyto soukromé kluby jsou bez státní dotace.

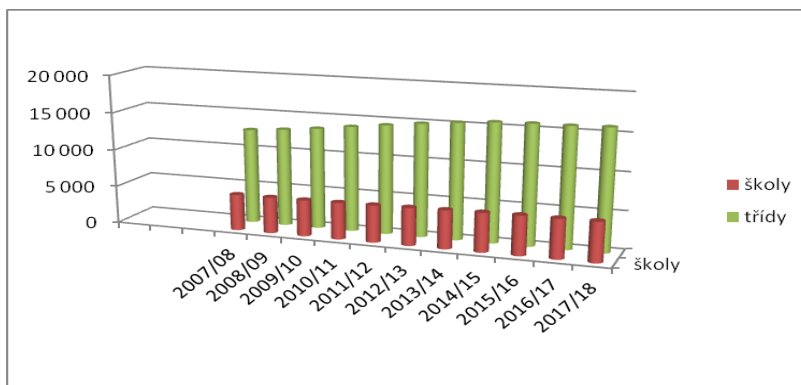
Dětské skupiny jsou koncipovány pro děti od jednoho roku do začátku školní docházky, kdy zřizovatelem může být firma, úřad, radnice vysoké školy, neziskové organizace i spolky, a tyto skupiny nedostávají žádné příspěvky a dotace.

Mateřské školy ve školním roce 2007/2008 až 2017/2018, dle počtu škol, tříd a dětí

školní rok	školy	třídy	dětí									
			celkem	podle pohlaví		podle občanství		podle věku				
				dívky	chlapci	ČR	cizí	méně než 3 roky	3 roky	4 roky	5 let	6 let a více
2007/08	4 808	12 698	291 194	139 808	151 386	288 116	3 078	23 491	73 053	83 972	84 683	18 752
2008/09	4 809	13 035	301 620	144 502	157 118	298 085	3 535	26 384	79 025	88 134	87 927	20 150
2009/10	4 826	13 452	314 008	150 613	163 395	310 045	3 963	30 800	81 334	91 521	90 320	20 033
2010/11	4 880	13 988	328 612	157 799	170 813	324 389	4 223	33 040	87 263	92 807	94 775	20 727
2011/12	4 931	14 481	342 521	164 387	178 134	337 807	4 714	31 355	92 492	99 884	96 959	21 831
2012/13	5 011	14 972	354 340	170 705	183 635	348 906	5 434	31 951	91 350	106 784	104 369	19 886
2013/14	5 085	15 390	363 568	175 049	188 519	357 261	6 307	33 141	92 365	106 163	111 217	20 682
2014/15	5 158	15 729	367 603	176 574	191 029	360 389	7 214	37 898	92 120	107 065	110 000	20 520
2015/16	5 209	15 848	367 361	176 418	190 943	359 059	8 302	42 321	90 640	103 501	109 981	20 918
2016/17	5 209	15 856	362 653	174 058	188 595	353 159	9 494	44 729	91 390	100 118	105 869	20 547
2017/18	5 269	15 969	362 756	174 333	188 423	352 287	10 469	45 471	91 758	99 914	104 901	20 712

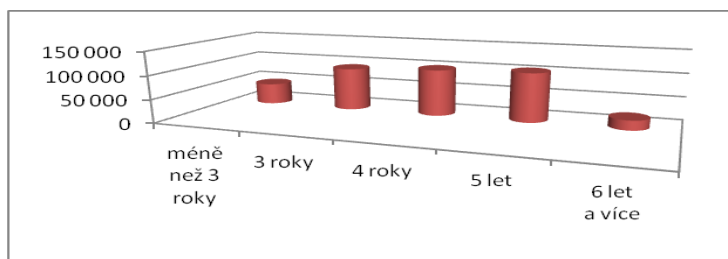
Tabulka č. 3 - mateřské školy ve školním roce 2007/08 až 2017/18, dle počtu škol, tříd a dětí

Zdroj: (Český statistický úřad, 2019)

Graf č. 3 – MŠ ve školním roce 2007/08 až 2017/18, dle počtu škol, tříd a dětí

Zdroj: (autor, 2019)

Graf č. 4 – přehled dětí dle věku v mateřských školách ve školním roce 2017/2018
Zdroj: (autor, 2019)

3.3.1.1.2 Mateřské školy dle vzdělávacího programu

Vzdělávací program v mateřských školách probíhá na základě Školního vzdělávacího programu dále jen (ŠVP) dle § 5 ŠZ č. 561/2004 Sb., který je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem dále jen (RVP) dle § 4 ŠZ č. 561/2004 Sb. Rámcové vzdělávací programy vydává ministerstvo po projednání s příslušnými ministerstvy a je možné v závažných případech je měnit s účinností nejdříve od začátku následujícího školního roku (ŠZ 561/2004). Plnění školního vzdělávacího programu kontroluje Česká školní inspekce dle školského zákona 561/2004 Sb.

Rámcově vzdělávací program pro předškolní výchovu (RVP PV) poskytuje mateřským školám základní informace, pokyny a podněty k tvorbě a realizaci školního vzdělávacího programu. RVP PV stanovuje cíle předškolního vzdělávání, povinný obsah vzdělávání i podmínky, za nich má vzdělávání probíhat. Jako pedagogický dokument poskytuje celkový rámec, a je tedy závazný jako celek. Hlavními principy RVP PV jsou tvorba prostoru pro rozvoj různých programů a koncepcí i pro individuální profilaci každé mateřské školy a umožňuje mateřským školám využívat různé formy i metody vzdělávání a přizpůsobení vzdělávání konkrétním regionálním i místním podmínkám, možnostem a potřebám.

Koncepce předškolního vzdělávání je založena na týchž zásadách, jako ostatní obory a úrovně vzdělávání (Smolíková, 2016). Klíčovými kompetencemi pro předškolní vzdělávání jsou kompetence k učení, k řešení problémů, kompetence komunikativní, sociální a personální a kompetence činnostní a občanské. Školní vzdělávací program vydává ředitel školy a na jeho zpracování se podílejí všechny pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci školy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zpracovává Národní program vzdělávání, projednává jej s vybranými odborníky z vědy a praxe, s příslušnými ústředními odborovými orgány, příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností a s kraji a předkládá jej vládě k projednání. Vláda předkládá Národní program vzdělávání Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ke schválení. Národní program vzdělávání rozpracovává cíle vzdělávání stanovené tímto zákonem a vymezuje hlavní oblasti vzdělávání, obsahy vzdělávání a prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů. Národní program vzdělávání ministerstvo zveřejňuje vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Školní vzdělávací program vydává ředitel školy nebo školského zařízení. Školní vzdělávací program ředitel školy nebo školského zařízení zveřejní na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení; do školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno.

- **Montessori** mateřské školy – dle z koncepce italské lékařky M. Montessori (1870-1952). Věnovala se postiženým dětem a vytvářela pro ně výchovně zaměřené pomůcky. Metodu ověřovala na výzkumných experimentech na vědeckých základech (biologie, antropologie, experimentální psychologie). V České republice její metody se začaly uplatňovat až od devadesátých let 20. století. Dle Průchy (2013), mezi základními cíly Montessori MŠ je pomoci dítěti rozvíjet se ve svobodnou osobnost, podpořit samostatnost prostřednictvím vlastní aktivní činnosti, citlivě rozpoznávat dětské senzitivní fáze, a podpořit je didaktickým materiálem, respektovat iniciativu, svobodnou volbu a vlastní tempo.
- **Daltonské** mateřské školy – zakladatelkou byla Helen Parkhurstová (1886 - 1973) v USA. Spolupracovala s M. Montessori. Cílem této výchovy je vést děti k odpovědnosti na bázi svobody, učení se zacházet se svobodou, upevňování zdravého sebevědomí a učení se spolupracovat.
- **Waldforfské** mateřské školy – první mateřská škola založena v roce 1920 při základní škole v Německu v nedalekém Stuttgartu při továrně Walldord-Astoria pro děti dělníků. Filozof Rudolf Steiner (1861 – 1925) byl požádán k vytvoření pedagogické koncepce. Průcha (2013) uvádí, že směřování waldorfských MŠ je antroposofie, jako filozoficko-duchovní východisko, není prezentována jako náboženství, ale projevuje

se v organizaci vnitřního života školy i ve vztahu ke všem, kdo se podílejí na práci s dětmi a rodiči a na volbě některých témat a metod pedagogické práce.

- **Mateřské školy Začít spolu** – program MŠ s mezinárodním označením Step by Step, vznikl v 70. letech minulého století v USA. Také Průcha (2013) vysvětluje, že vybrané myšlenky koncepce výchovy a vzdělávání vychází z moderních pedagogicko-psychologických poznatků zaměřených na vytváření základů pro individualitu každého dítěte, a to při zpětných vazbách dětské skupiny a učitele. Působení má děti vést k aktivnímu zájmu o poznávání a učení bez nátlaku a stresu.
- **Mateřské školy WHO** - světová zdravotnická organizace (WHO) iniciovala v osmdesátých letech 20. století vznik dlouhodobého programu pro zlepšování zdravotního stavu obyvatel prostřednictvím školního vzdělávání. Ministerstvo zdravotnictví se k tomuto programu připojilo a na přelomu devadesátých let vytvořil Státní zdravotní ústav český program Zdravá mateřská škola (spolu s programem pro základní školy). Dále Průcha (2013) uvádí, že zdraví není chápáno pouze jako nepřítomnost nemoci, ale je to komplexní hodnota, která tvoří kvalitu života.
- **Jazykové mateřské školy** – běžné předškolní zařízení preferující edukaci cizích jazyků
- **Speciální mateřské školy** - předškolní zařízení, kde o děti pečují se speciálními vzdělávacími potřebami (logopedické, zdravotní problémy, tělesné postižení)
- **Církevní mateřské školy** – běžná mateřská škola, kde edukace probíhá seznamováním se základními náboženskými fakty
- **Lesní mateřské školy** – mateřská škola, ve které vzdělávání probíhá především ve venkovních prostorách mimo zázemí lesní mateřské školy, které slouží pouze k příležitostnému pobytu. Zázemí lesní mateřské školy nesmí být stavbou dle § 34 odst. 9 školského zákona č. 561/2004 Sb.
- **Firemní mateřské školy** – běžná mateřská škola, určená pro děti zaměstnanců větších firem, nemocnic, úradů.

3.4 Lesní mateřské školy

Lesní mateřská škola, dále (LMŠ) je typem mateřské školy, ve které vzdělávání probíhá především ve venkovních prostorách mimo zázemí lesní mateřské školy, které slouží pouze k příležitostnému pobytu. Zázemí lesní mateřské školy nesmí být stavbou dle § 34 odst. 9 školského zákona č. 561/2004 lesní mateřské školy je alternativou ke klasickému předškolnímu vzdělávání, ve kterých se klade důraz na pobyt dětí v přírodě a vzdělávání mimo učebny.

Podle Vošahlíkové (2010) za lesní mateřskou školu je možné považovat zvláštní typ ekoškolky. Základním znakem je, že většina programu probíhá venku za každého počasí. Je alternativou ke klasickému předškolnímu vzdělávání. A tento typ škol klade důraz na pobyt dětí v přírodě a vzdělávání mimo učebny, přímo v prostředí přírody, nejčastěji lesa. Avšak odpočinek dětí probíhá v zázemí, které může mít nejrůznější podoby. Nejčastěji se jedná o jurty, teepee (druh stanu) nebo různé typy srubů, chatek či maringotek.

Lesní mateřská škola dle Kapucianové (2010) je formou předškolního zařízení, v jehož programu se většina aktivit odehrává venku, děti si hrají a učí se za každého počasí v lese, v krajině, v prostředí, které bylo po staletí pro vývoj dítěte přirozeným. Práce s dětmi je propojována s ročním obdobím. Prostřednictvím osobních zkušeností a zážitků se děti seznamují s přírodními zákony, učí se vzájemné spolupráci, rozvíjejí pozorovací schopnosti, vnímání vlastního těla rozvíjejí sebedůvěru. V lesních mateřských školách nechybí činnosti zaměřené na jemnou motoriku, rozvoj řeči a školní připravenost.

Pro děti, zejména předškolního věku je pobyt ve venkovním prostoru velmi důležitý. Kontakt s přírodou má pozitivní vliv na duševní vývoj každého z nás, ale především na dětech předškolního věku. Syndrom ADHD by se správně měl nazývat jak uvádí Weber (2015) NDHD, „porucha nedostatku přírody“ - N = nature, česky příroda.

3.4.1 Historie lesních mateřských škol v zahraničí

Počátky lesních mateřských škol pochází ze skandinávských zemí. Švédové a Norové tráví v přírodě hodně času. Švédský stát pobyt lidí venku vždy podporoval a podporuje. Roku

1892 vznikla ve Švédsku organizace „friluftsfraumjandet“, která nabízí celoročně aktivity v oboru přírodní pedagogiky pro všechny věkové skupiny (Miklitz, 2005).

V Dánsku historie lesních mateřských škol sahá do 50. let minulého století. Za zakladatelku je považována Ella Flatau, matka čtyř dětí, která čas s dětmi trávila pravidelnými výlety do lesa. Brzy se k ní přidali sousedé se svými dětmi a jejich známí. Toto jednoduché řešení zapříčiněné i nedostatkem míst v klasických MŠ se rozvinulo v pravidelnou dopolední péči o děti. V roce 1954 vznikla na základě jejích zkušeností občanská iniciativa sdružující příznivce této myšlenky a byla založena historicky první lesní mateřská škola

V roce 1993 vznikla první lesní mateřská škola v Německu na základě přímých zkušeností jejích zakladatelek s dánskou koncepcí a od té doby se lesní mateřské školy v Německu rychle šíří. K tomuto faktu přispělo legislativní uznání a s ním spojené státní financování. V roce 2008 se uvádí více než tisíc těchto předškolních zařízení a počet neustále narůstá. Důvodem je zájem rodičů a také nízké náklady na zřízení. V sousedním Německu vznikaly první LMS od roku 1968. Statut oficiální denní předškolní péče jim byl uznán roku 1996. Od té doby jsou plnohodnotnou variantou ke klasickým mateřským školám. Roku 2005 jich bylo v Německu evidováno kolem 450, v současné době jich je dvojnásobek. Tento alternativní způsob předškolního vzdělávání je dnes rozšířen i v dalších mnoha evropských zemích. Úspěšně jsou provozovány v Německu (Waldkindergarte), Švédsku, Dánsku, Rakousku, Velké Británii (oudoor preschool(nature preschool/forest kindergarten) a dalších zemích. (Kapuciánová, 2010).

Dále dle Kapuciánové (2010) lesní mateřské školy jsou již několik desetiletí úspěšně provozovány ve Švédsku, Rakousku, velké Británii (oudoor preschool/nature preschool /forest kindergarten) a dalších zemích.

3.4.2 Historie lesních mateřských škol v České republice

Jedna z prvních mateřských škol, která byla inspirována koncepcí lesních pedagogiky vznikla na Liberecku v roce 2007. Postupem času se začaly přidávat další předškolní zařízení, zejména ve středočeském kraji. Lesní mateřské školy jsou alternativou mezi dalšími soukromými mateřskými školami. Z počátku se nejednalo o plnohodnotné vzdělávací

zařízení. Proto z tohoto důvodu vznikaly nejprve „rodinné centra“ či „dětské kluby“. Byly takzvanými předchůdci lesních mateřských škol.

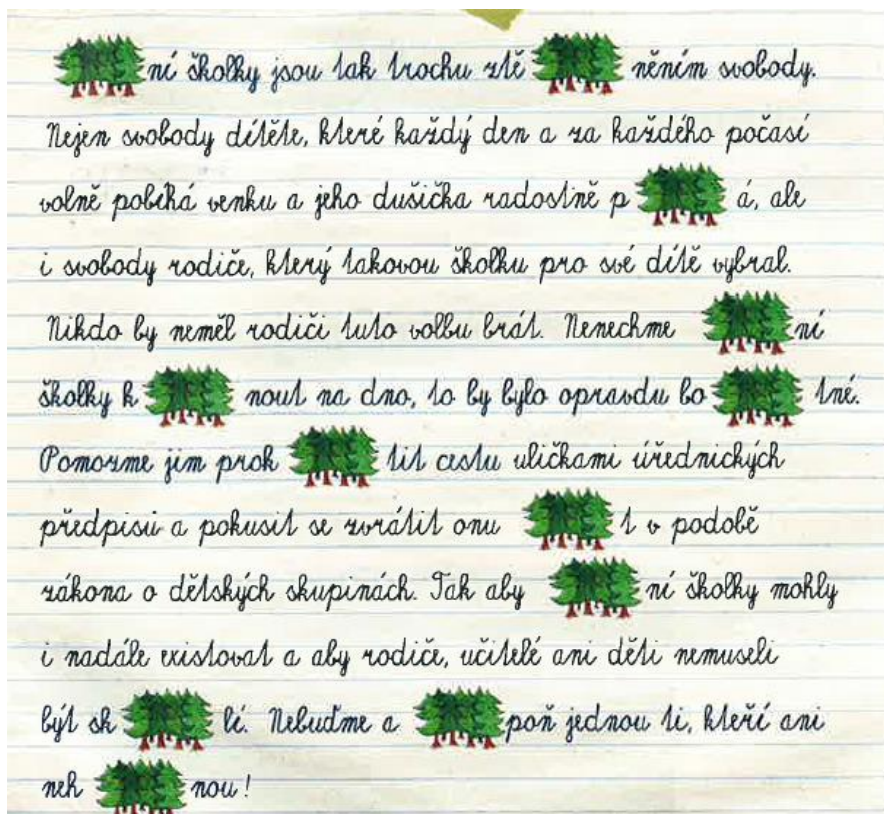
V České republice si lesní mateřské školy postupně prokopávaly a hledaly svoji cestičku.

Na základě Vyhlášení MŠMT č. 10886/2010-22 – pokusného ověřování provozu integrované lesní mateřské školy Lesníček při Mateřské škole Semínko, o.p.s., ze dne 4. 6. 2010, bylo povoleno pokusné ověřování provozu integrované lesní mateřské školy Lesníček při Mateřské škole Semínko, o.p.s. Bylo povoleno na školní rok 2010/2011 a 2011/2012. Ověřování probíhalo počínaje od 1. září 2010 na dva dny v týdnu a to tak, že jedna skupina dětí v počtu 15 dětí a tři dny druhá skupina dětí také v počtu 15 dětí. Některé děti chodily pět dnů v týdnu. Tento provoz probíhal až do 31. prosince 2012 dle § 171 odst. 1 školského zákona č. 561/2004 Sb).

V České republice se jednalo o první záměr LMSŠ při mateřské škole. Cílem pokusného ověřování bylo zjistit, zda a za jakých podmínek by bylo možné integrování lesní mateřské školy do provozu klasické mateřské školy. Od 1. 9. 2017 dle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a sportu počínají vznikat rejstříkové lesní mateřské školy, registrované v rejstříku škol a školských zařízení, které jsou finančně dotované státem.

Valkounová (2014) zmiňuje, že lesní mateřské školky během léta 2014 bojovaly o svou existenci. K záchraně téměř 3 000 míst v lesních školkách se spojilo přes 13 000 tisíc lidí, kteří podepsali petici určenou Senátu, který na konci července názory vyslechl a téměř jednohlasně vrátil zákon o dětských skupinách Poslanecké sněmovně. Ještě ale nebylo vyhráno a lesní školky nechtějí nic nechat náhodě. Na první zářijový týden 2014 vyhláší Valkounová (2014) „Týden otevřených dveří“. Během něj se ve 120 lesních školkách po celé republice konaly akce pro veřejnost. Dále požadovala Valkounová (2014) za velmi důležité, aby poslanci při schvalování zákona věděli, o čem hlasují. Lesní školky jsou stále novinkou a Valkounová (2014) chápe, že je ještě někdo nezná. Proto srdečně zve k nahlédnutí do světa vzdělávání v přírodě. Po jednání Poslanecké sněmovny vznikla také nová petice, kterou bylo možno podepsat na stránkách „www.e-petice.cz/lesníškolky“, kde se sešlo v tu dobu 15 160 podpisů.

Článek, formou dopisu lesních mateřských škol

Obrázek č. 1 - článek z Pravého domácího časopisu
Zdroj: (Pravý domácí časopis - Daňhelová M.)

Od 1. 9. 2017 dle školského zákona č. 561/2004 Sb. § 34 odst. 9 lesní mateřská škola se stává typem mateřské školy, ve které vzdělávání probíhá především ve venkovních prostorách mimo zázemí lesní mateřské školy, které slouží pouze k příležitostnému pobytu. Zázemí lesní mateřské školy nesmí být stavbou. Lesní mateřské školy jsou alternativou ke klasickému předškolnímu vzdělávání, ve kterých se klade důraz na pobyt dětí v přírodě a vzdělávání mimo učebny, přímo v prostředí přírody, nejčastěji lesa. Odpočinek dětí probíhá v zázemí, které má nejrůznější podoby. Mohou to být jurty, chatky, maringotky (Vošahlíková, 2010).

Dle Kapuciánové (2010) většina aktivit se odehrává venku, děti si hrají a učí se za každého počasí v lese, v krajině, v prostředí které bylo po staletí pro vývoj dítěte přirozeným. Práce s dětmi je propojována s ročním obdobím. Prostřednictvím osobních zkušeností a zážitků se děti seznamují s přírodními zákony, učí se vzájemné spolupráci, rozvíjejí pozorovací schopnosti, vnímání vlastního těla rozvíjejí sebedůvěru. V lesních mateřských školách nechybí činnosti zaměřené na jemnou motoriku, rozvoj řeči a školní připravenost.

Z hlediska organizace lze lesní mateřské školy typově rozdělit:

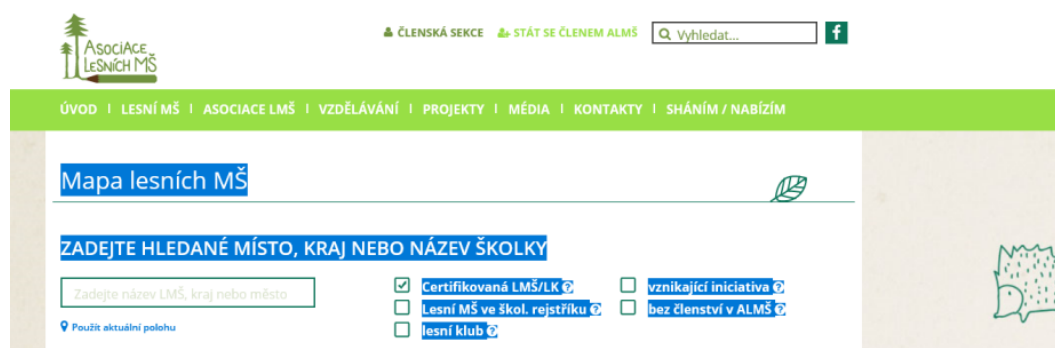
Prvním typem lesních mateřských škol je samostatná lesní mateřská škola. Tento typ lesních mateřských škol je od 1. 9. 2017 dle školského zákona č. 561/2004 Sb. § 33 odst. 9, a Vyhlášky č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání, podporován státem a založen čistě na pobytu v přírodě, zpravidla je s polodenním provozem.

Druhým typem lesních mateřských škol je integrovaná lesní mateřská škola, využívající zázemí klasické mateřské školy s polodenním či celodenním provozem.

Třetím typem lesní mateřské školy jsou různé formy zapojení prvků lesní MŠ do programu běžných MŠ (např. projektové týdny v lese, pravidelné “lesní dny” atd.)

Lesní mateřské školy mohou být také registrovány a členy Asociace lesních mateřských školek. Asociace nabízí informace, metodiku, legislativní kroky, návody nejen pro lesní mateřské školy stávající, a nově vznikající, ale rady poskytuje i pro rodiče, pedagogy a jednotlivé členy (ALMŠ, 2019).

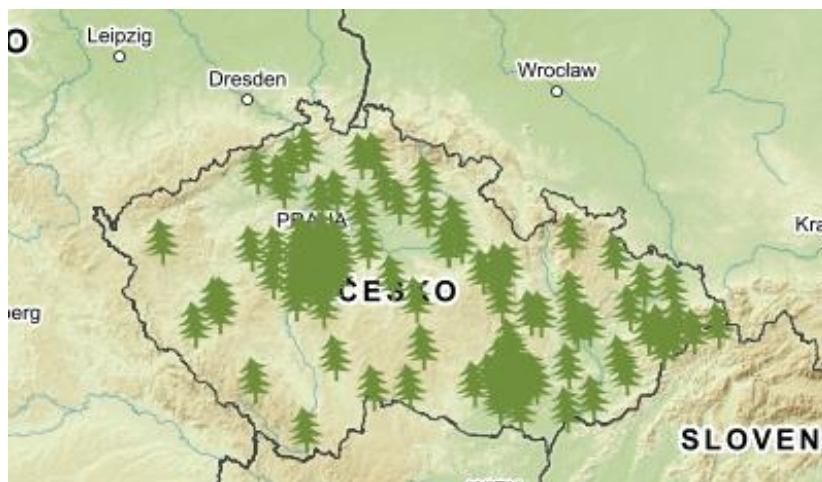
- Kdo se bojí, nesmí do lesa.
- S námi se bát nebudete.
- Využijte příležitosti a přijďte na některý z víkendových seminářů!
(ALMŠ,2019)

Obrázek č. 2 – stránky Asociace lesních mateřských škol – kde nabízí vyhledávání

LMŠ dle zvolených filtrů

Zdroj: (www.alms.cz, 2019)

Obrázek č. 3 – mapa: přehledů lesních mateřských škol registrovaných v Asociaci lesních mateřských škol
Zdroj: (www.alms.cz)

Přehled lesních mateřských škol na území Středočeského kraje, zapsaných ve školském rejstříku škol a školských zařízení

P.č.	Název LMŠ	Adresa					Datum vzniku
1	Lesní mateřská škola a základní škola Devětsil	Kostelecká	508	25168	Kamenice	Skuheř	1.9.2018
2	Lesní mateřská škola Cílek z.s.	Poděbradská	1867	28802	Nymburk	Nymburk	1.2.2019
3	Lesní mateřská škola DÚLEK, z.s.	Husova	29	25082	Úvaly	Úvaly	1.9.2017
4	Lesní mateřská škola Kozičínský Klabánek z. s.		13	26101	Příbram	Kozičín	1.9.2017
5	Lesní mateřská škola Kulíšek z.s.	Krakovská	430	27801	Kralupy nad Vltavou		30.5.2018
6	Lesní mateřská škola Lískáček, z.s.	Na Podolí	143	25401	Jílové u Prahy		1.9.2017
7	Lesní mateřská škola Na dvorečku	Karlštejnská	253	25228	Černošice	Černošice	11.10.2018
8	Lesní mateřská škola Prostor plus, z.s.	Na Pustině	1068	28002	Kolín	Kolín II	26.11.2018
9	Lesní mateřská škola skřítka Pohádky, z.s.	Kolmá	570	25245	Zvole	Zvole	1.9.2017
10	Lesní mateřská škola Stromeček, z.s.	Na Výsluní	364	25064	Měšice	Měšice	1.9.2017
11	Lesní mateřská škola Studánka	Tovární	80	26601	Beroun		1.9.2018
12	Lesní mateřská škola Těptín z. s.	Táhlá	1848	25168	Kamenice		1.9.2017

Tabulka č. 4 – přehled lesních mateřských škol v rámci Středočeského kraje, zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení
Zdroj: (MŠMT, 2019)

**Lesní mateřské školy (zapsané v rejstříku škol a školských zařízení)
v rámci České republiky**

P.č.	Název lesní mateřské školy	Adresa		
1.	Základní škola a Lesní mateřská škola Jurta	Děčín	Vítězství	121
2.	Základní škola a lesní mateřská škola Čtyřlístek	Mariánské Lázně	Poštovní	160
3.	Lesní mateřská škola a základní škola Devětsil	Kamenice	Kostelecká	508
4.	Lesní mateřská škola Těptín z. s.	Kamenice	Táhlá	1846
5.	Lesní mateřská škola Na Větvi	Hradec Králové	Hlavní	210
6.	Lesní mateřská škola Remízek, z.s.	Kraselov		5
7.	Lesní mateřská škola Samorost, z. s.	Teplice	Moskevské náměstí	2163
8.	Lesní mateřská škola Sedmikrásek, z. s.	Babice nad Svítavou		162
9.	Lesní mateřská škola Studánka	Beroun	Tovární	80
10.	Rožnovská lesní mateřská škola z. s.	Rožnov pod Radhoštěm	Horní Dráhy	2761
11.	Lesní mateřská škola Jelínek	Kunštát		2
12.	Lesní mateřská škola Venku, z. s.	Ústí nad Labem	Brná	36
13.	Lesní mateřská škola V Závětří	Brno	Chudčická	1311
14.	Lesní mateřská škola skřítko Pohádky, z.s.	Zvole	Kolmá	570
15.	Lesní mateřská škola DÚLEK, z.s.	Úvaly	Husova	29
16.	Lesní mateřská škola Mariánka	Viničné Šumice		137
17.	Lištička - lesní mateřská škola, z.s.	Brno	Haasova	1764
18.	Lesní mateřská škola Mraveniště z.s.	Stará Ves nad Ondřejnicí	Brušperská	592
19.	Lesní mateřská škola Na dvorečku	Černošice	Karlštejská	253
20.	Lesní mateřská škola Cílek z.s.	Nymburk	Poděbradská	1867
21.	Lesní mateřská škola Šemíček	Řícmanice	Tyršovo návrší	119
22.	Lesní mateřská škola Mravenček z. ú.	Lánov		247
23.	Svobodná základní škola a lesní mateřská škola DOMA V LESE, z.s.	České Budějovice	Otakarova	2696
24.	Lesní mateřská škola Kozičinský Klabánek z. s.	Příbram		13
25.	Lesní mateřská škola Sýkorka - Frank Bold Kids	Brno	Údolní	567
26.	Lesní mateřská škola Lesmír z.s.	Liberec	Horova	973
27.	Lesní mateřská škola Jaata, s.r.o.	Praha 8	Řešovská	492
28.	Lesní mateřská škola Stromeček, z.s.	Měšice	Na Výsluní	364
29.	Lesní mateřská škola DUHOVKA, školská právnická osoba	Vlčice		101
30.	Lesní mateřská škola Kulíšek z.s.	Kralupy nad Vltavou	Krakovská	430
31.	Lesní mateřská škola Dobroděj, z.s.	Březina		24
32.	Lesní mateřská škola Lískáček, z.s.	Jílové u Prahy	Na Podolí	143
33.	Lesní mateřská škola Velíček, z.s.	Praha 4	Na Srážku	2071
34.	Lesní mateřská škola Vážka, příspěvková organizace	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	54
35.	Lesní mateřská škola Clavicula, z. ú.	Uherské Hradiště	Svatoplukova	288
36.	Lesní mateřská škola Sluněnka, školská právnická osoba	Olomouc	Dolní novosadská	63
37.	Lesní mateřská škola Bažinka, školská právnická osoba	Horka nad Moravou	Vodní	82
38.	Lesní mateřská škola a ekocentrum Berounka z.s.	Druztová		12
39.	Lesní mateřská škola Medvíďata	Plzeň	Americká	7
40.	Lesní mateřská škola Sofisa, školská právnická osoba	Olomouc		51
41.	Lesní mateřská škola Prostor plus, z.s.	Kolín	Na Pustině	1068

Tabulka č. 5 – přehled lesních mateřských škol v rámci České republiky zapsaných
v rejstříku škol a školských zařízení

Zdroj: (MŠMT, 2019)

3.5 Pedagogika

Dle Průchy (2013) si obvykle lidé představují, že pedagogika je jen jakýsi soubor zásad či instrukcí, jimiž se mají učitelé a vychovatelé řídit ve své práci s dětmi a mládeží. Tato představa je ovšem nesprávná. Slovo pedagogika má starou historii, jejíž kořeny nacházíme již v antickém Římě. V tehdejší otrokářské společnosti existovaly školy, ovšem určené jen pro chlapce z bohaté společnosti. Pedagogika zkoumá záměrné akty vzdělávání neboli edukace probíhající v širším vzdělávání.

Somr a kol. (1987) uvádějí, že cílem výchovy je utváření osobnosti působením kulturních hodnot. Hlavním výchovným prostředkem je vzdělávání, které má prostupovat celým životem, a to ve formě sebevzdělávání.

3.5.1 Pedagogika lesní a venkovní

Lesní pedagogika je určena každému, především předškolním, školním a jiným dětským kolektivům, ale také rodinám s dětmi, dospělým, seniorům aj.

Pod pojmem lesní (venkovní) pedagogika je myšleno pedagogické působení na děti ve venkovním prostředí s využitím všech možností, jaké dává okolní příroda. Je kladen důraz na vštepování myšlenek trvale udržitelného rozvoje. Dle Webera (2015) je doporučováno i rodičům pozvat přírodu domů, hledat přírodu za nejbližším rohem, zcela se oddat

Pobyt venku podporuje vytrvalost, schopnost koncentrace a radost z provádění pokusů, má vliv na dobré tělesné zdraví, je posilován imunitní systém a je vhodný i pro prevenci nemocí, viry a bakterie se na čerstvém vzduchu nešíří tak, jak v uzavřených prostorách interiéru.

Les po staletí léčil, hostil, motivoval a inspiroval mnoho významných světových umělců a osobností ze světa literatury, poezie, hudebníků, malířů a jiných světových velikanů (Václav, 2018).

„Víte, že stromy mluví? Ano, stromy mluví. Mluví jeden s druhým a budou mluvit i s vámi, když budete poslouchat“ (Václav, 2018).

3.5.1.1 Lesní a venkovní pedagogika v zahraničí

Idea lesní pedagogiky vznikla v USA v 60. letech 20. století a brzy se rozšířila do evropských zemí. Lesní pedagogika je environmentální vzdělávání o lese, vztazích a procesech probíhajících v něm, která je založena na prožitku zprostředkovaném lesními pedagogy nejlépe přímo v prostředí lesa (Šimík, 2007).

V Rakousku od roku 2002 v lesním zákoně zakotvenou povinnost zajišťovat lesní pedagogiku a jejím garantem je ministerstvo zemědělství, lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství. Cílem je zajištění účasti každého dítěte minimálně na jedné akci v průběhu jeho školní docházky. V Německu jsou pořádány kurzy lesní pedagogiky. Kurzy jsou otevřené absolventům s lesnickým vzděláváním, aby si rozšířili vzdělávání v pedagogice a absolventům pedagogického vzdělávání, aby se vzdělali v lesnictví. (Kapuciánová, 2010).

Příkladem financování lesních pedagogů v Rakousku, kdy vycházky do lesa s lesním pedagogem a vybavení lesního pedagoga je financováno pomocí opatření Plánu a rozvoje venkova. Za půldenní vycházku je vyplácena podpora 160 Euro. Na celodenní aktivitu 200 Euro. Pro vícedenní akce je to potom 100 Euro/den. Vycházku (klasickou aktivitu LP v lese) musí vést certifikovaný lesní pedagog. Skupina musí mít 8-25 účastníků ne starších 18 let. Vycházka musí trvat nejméně 4 hodiny. Taktéž zde existuje možnost podpory v rámci opatření M 313 (turismus). Tyto podpory platí od 1. 1. 2008. V Rakousku se ročně uskuteční cca 6 000 vycházek s lesními pedagogy. Finanční podpora: 50% z EU, 30% stát a 20% regionální správa.

3.5.1.2 Lesní a venkovní pedagogika v České republice

Lesní pedagogika není definována v naší ani v evropské legislativě. V roce 2010 byl podepsán dokument pod názvem „Jednotný postup pro realizaci pedagogiky u lesnických subjektů v ČR“. Tento dokument byl podepsán zástupci Lesů České republiky, Ministerstva zemědělství a řady lesnických organizací. Obsahem dokumentu jsou zásady, které mají být nápomocní, aby lesnické organizace v oblasti lesní pedagogiky používaly společná pravidla (Lesy ČR, 2016).

Školní vzdělávací program mateřské školy zaměřené na venkovní pedagogiku vychází z koloběhu přírody. Při každodenním pobytu venku mohou děti pozorovat změny kolem sebe. Pak také dokážou zcela bezprostředně vnímat vše živé (Kapuciánová 2010).

„Život nedává nic zadarmo. Utečeš od praktického seznamování svých dětí s přírodou k pohodlnějšímu předávání informací pomocí slova a obrazů. Ušetřil sis čas, námahu a různé komplikace s deštníky, přepravou, bolením nohou, žízni a co já vím, čím ještě mohou děti obtěžovat rodiče na cestách za poznáním. Dítě jsi ale trvale ochudil o hloubku skutečných pravdivých zážitků, o nedeformované chápání souvislosti mezi vším s čím jste mohli přijít do kontaktu“ (Strejčková, 2005).

Zvyšuje se počet dětí s poruchami učení a pohybu. Mohou sice své pohybové schopnosti posilovat v různých kroužcích (jako je např. gymnastika, balet, hokej, plavání), tam ovšem nemají takovou možnost samostatnosti, jaká je možná ve vhodném přírodním prostředí s dalšími dětmi. Nekonečný prostor pro zážitky a zkušenosti nabízí les, pole, louka nebo voda. Venku mohou děti daleko lépe poznávat přírodní živly: oheň, vodu zem a vzduch, pozorují proměnu ročních období, hrají si s přírodními materiály, naplňují své potřeby pohybu, učí se zacházení s rostlinami zvířaty, a lidmi (Kapuciánová, 2010).

Děti prostřednictvím svých vlastních zkušeností, prožitků, činů a jejich následků posilují sebedůvěru a své kompetence. Hra s nestrukturovaným materiálem, kterého poskytuje příroda dostatek, podporu kreativitu, komunikační schopnosti a plánování (Kapuciánová, 2010).

Zvyšuje se počet dětí s poruchami učení a pohybu. Mohou sice své pohybové schopnosti posilovat v různých kroužcích (jako je např. gymnastika, balet, hokej, plavání), tam ovšem nemají takovou možnost samostatnosti, jaká je možná ve vhodném přírodním prostředí s dalšími dětmi. Nekonečný prostor pro zážitky a zkušenosti nabízí les, pole, louka nebo voda. Venku mohou děti daleko lépe poznávat přírodní živly: oheň, vodu zem a vzduch, pozorují proměnu ročních období, hrají si s přírodními materiály, naplňují své potřeby pohybu, učí se zacházení s rostlinami zvířaty, a lidmi (Kapuciánová, 2010).

Děti prostřednictvím svých vlastních zkušeností, prožitků, činů a jejich následků posilují sebedůvěru a své kompetence. Hra s nestrukturovaným materiálem, kterého poskytuje příroda dostatek, podporu kreativitu, komunikační schopnosti a plánování (Kapuciánová, 2010).

3.5.1.3 Osobnosti lesní a venkovské pedagogiky v České republice

Lesním pedagogem bývá odborník s lesnickým vzděláním či praxí v lesnictví a úspěšný absolvent certifikovaného kurzu lesní pedagogiky. Ten naplňuje podstatu lesní pedagogiky. Umí představit les, lesnictví a profesi lesníka prostřednictvím prožitku především

v lesním prostředí. Cílem lesního pedagoga je poskytnout zajímavý a příjemný prožitek v lese, který vede k poučení o trvale udržitelném hospodaření v lesích a práci lesníků.

O prospěšnosti vzdělávání venku, v pohybu, při práci již věděl významný český pedagog Jan Ámos Komenský. Ten zdůrazňoval brzké pěstování dobrého zdraví u dětí, vedením k otužilosti, čilosti a činnostem. Jeho záměrný a zřejmý stálý zřetel nejen k tělesnému, ale i duševnímu zdraví. Čím více dítě dělá, běhá, pracuje, tím lépe na to spí, tím lépe zažívá, tím lépe roste, tím lépe jadrnosti a čerstvosti těla i mysli nabývá (Čapková, 1968).

Environmentalistka a pedagožka Mgr. Emilie Strejčková patří mezi zakladatele a stvořitele lesní mateřské školy. Patřila mezi propagátory lesní a ekologické pedagogiky v souvislosti s výukou dětí. V roce 1993 na Českém ekologickém ústavu zahájila aktivity v oblasti ekologické výchovy. Od října 1994 budovala Ekologické centrum hlavního města Prahy v Toulcově dvoře a jeho ředitelkou byla devět let.

Strejčková (2005) sděluje, že život nedává nic zadarmo a dále Strejčková (2005) vysvětluje, „pokud utečeš od praktického seznamování svých dětí s přírodou k pohodlnějšímu předáváním informací pomocí slova a obrazů. Ušetřil sis čas, námahu a různé komplikace s deštníky, přepravou, bolením nohou, žízni a co já vím, čím ještě mohou děti obtěžovat rodiče na cestách za poznáním. Dítě jsi ale trvale ochudil o hloubku skutečných pravdivých zážitků, o nedefinované chápání souvislosti mezi vším s čím jste mohli přijít do kontaktu“.

Zvyšuje se počet dětí s poruchami učení a pohybu. Mohou sice své pohybové schopnosti posilovat v různých kroužcích (jako je např. gymnastika, balet, hokej, plavání), tam ovšem nemají takovou možnost samostatnosti, jaká je možná ve vhodném přírodním prostředí s dalšími dětmi. Nekonečný prostor pro zážitky a zkušenosti nabízí les, pole, louka nebo voda. Venku mohou děti daleko lépe poznávat přírodní živly: oheň, vodu zem a vzduch, pozorují proměnu ročních období, hrají si s přírodními materiály, naplňují své potřeby pohybu, učí se zacházení s rostlinami zvířaty, a lidmi (Kapuciánová, 2010).

Děti prostřednictvím svých vlastních zkušeností, prožitků, činů a jejich následků posilují sebedůvěru a své kompetence. Hra s nestrukturovaným materiálem, kterého poskytuje příroda dostatek, podporu kreativitu, komunikační schopnosti a plánování (Kapuciánová, 2010).

4 Zhodnocení podkladových údajů

4.1 Lokalizace zájmového umístění

4.1.1 Kozičín – městská část města Příbram – poloha

Obrázek č. 4 - mapa – poloha městské části Příbram - Kozičín ve Středočeském kraji
Zdroj: (<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kozičín>)

Kozičín je jednou z částí územního obvodu města Příbram v okrese Příbram. Nachází se přibližně 3,5 km na západ o města Příbrami, poblíž brdského pohoří, 49°40'30'' severní šířky a 13°57'20'' východní délky. Je zde evidováno 96 adres. Současně zde trvale žije k roku 2019, 209 obyvatel (MÚ Příbram, evidence obyvatel, 2019). Kozičín je také název katastrálního území o rozloze 1,6 km.

4.1.2 Historie Kozičina

Kozičín dle Vaška (1956) vzniká okolo roku 1200, kdy byla kolonizována krajina na pramenech pozdější říčky Litavky. V nedalekém okolí tehdejší osady Kozičín se nachází obec Láz a na opačné straně se nachází Lazec a znamená místo, kde byl vypálen prales, půda byla pak mnohokrát přeorána a přetvořena na úrodnou zemědělskou půdu.

Jméno osady Kozičín dle (Profouse, 1949) vzniklo přivlastňovací příponou – *in* z předpokládaného písemně však nedoloženého osobního jména Kozice, které opět povstalo ze staročeského „kozičič“ zdrobnělina od slova koza. Staročeský výraz „kozičič“ mělo však přenesený význam ve smyslu hudební nástroj, zřejmě na způsob dud. Vznik osady se datuje v dobách časně přemyslovské kolonizace hlubokého vnitrozemského hvozdu na brdském pohoří. Poměrně pozdní kolonizací brdského úvalu v poříčí Litavky dokazují také jména míst

končících na *-in* například Bohutín, Drahlín, Skorotín: Což vše dokazuje že se jednalo o nepatrné dvorce, které se teprve rozrostly na malé osady a vesnice.

První písemná zpráva o Kozičíně (Vašek, 1956) pochází okolo roku 1298. Příbramský farář žádá biskupskou konzistoř (pozn: poradní sbor papeže nebo zasedání tohoto sboru, při němž jsou zpravidla jmenováni noví kardinálové), aby mu vymohla vrácení odňatého desátku ze vsi Kozičín. Podle arcibiskupského urbáře (soupis povinností poddaných vůči vrchnosti) příbramského a rožmitálského panství z roku 1379 osada Cozicyin je příslušenstvím příbramského panství. Téhož roku byli usedlími dle dochovaných archiválií tito obyvatelé se svými rodinami Pešek, Vatešek, Pešek II, Řehoř, Mach, Kříž, Vlček a jiný).

V dalším arcibiskupském urbáři, sepsaném kolem roku 1390 měla ves Kozičín 4 lány a 18 jiter, tedy o tři jitra méně nežli před jedenácti lety, ze kterých se ročně platilo 40 grošů. Potom z každému lánu dalších 32 grošů, podýmného z každého ohniště 1 groš méně 1 haléř, u osobní roboty při sklizni luk a při občasně honitbě pánově tolik, kolik nařídil příbramský arcibiskupský purkrabí. Jednalo se o nepatrnou a ne příliš významnou osadu. Sousední Bohutín měl v té době 24 usedlých a výměru 13 lánů a 4 jiter (Vašek, 1956). V roce 1654 bylo v obci Kozičíně 6 domků s rodinami Havrlík, Hlávka, Hrubý, Pýcha, Vojta a Vavřinec.

Stará kronika obce Kozičina byla po celou dobu okupace od roku 1939 až do roku 1948 ukryta ve včelím úlu. Kronika byla velmi znehodnocena, kdy působením včelí kyseliny se stala se nečitelnou. Kronika byla úporně hledána a zemřelý kronikář Rudolf Dušek žádnému občanu neřekl kam kroniku schoval a mezi tou dobou zemřel.

Kozičín je také spojován s těžbou železné rudy. Rudní výskyt - tzv. Jánská žíla sz. směru s odvaly ze 16. století byl opakovaně zkoumán do hloubky 16 m v letech 1864 – 1865, 1892 – 11894 a 1943-1944 opět s negativní výsledkem. Křemen-barytová žíla se sulfidy u obce Hluboš, otevřena Bratkovickou štolou, je současně nejsevernějším rudním výskytem žilné polymetalické mineralizace v celé příbramské rudní oblasti. Stříbrnosné polymetalické zrudnění u Kozičina, kde byly původně těženy železné rudy, bylo v roce 1867 zkoumáno šachticí do hloubky 37 m a v letech 1870 – 1880 novou šachtou Kozičín severozápadně od obce a v hloubce 211 m s překopy a slednými chodbami v hloubce 100 – 200 m (Cílek, 2005).

Obrázek č. 5 vlevo – Kozíčin - III. vojenské mapování
 Obrázek č. 6 vpravo – Kozíčin II. vojenské (Františkovo) mapování
 Zdroj: (oldmaps.geolab.cz, 2019)

Obrázek č. 7 vlevo – Kozíčin – I. vojenské (Josefské) mapování - Čechy, mapový list č. 158)
 Obrázek č. 8 vpravo - Kozíčin - Müllerovo mapování – Čechy, mapový list č. 12
 Zdroj: (oldmaps.geolab.cz, 2019)

Počet obyvatel Kozíčína od roku 1869											
Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	2011	2019
Počet obyvatel	179	220	213	201	174	134	145	110	113	193	209

Tabulka č. 6 - Přehled počtu obyvatel městské části Příbram – Kozíčin v letech 1869 – 2019
 Zdroj: (Český statistický úřad a MÚ Příbram, 2019)

4.1.3 Současnost Kozíčína

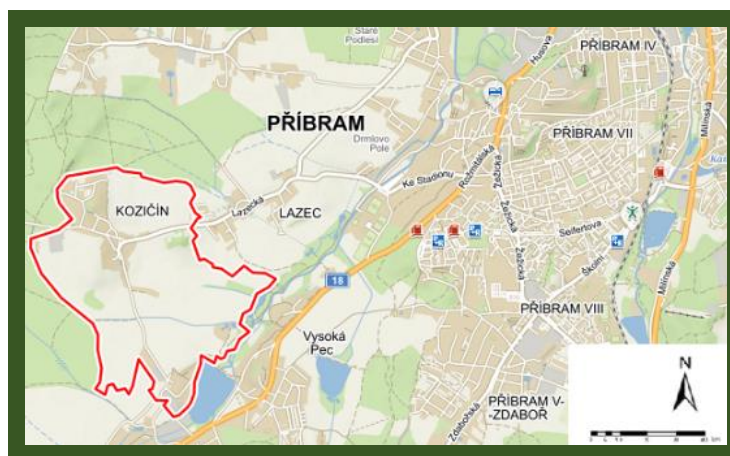
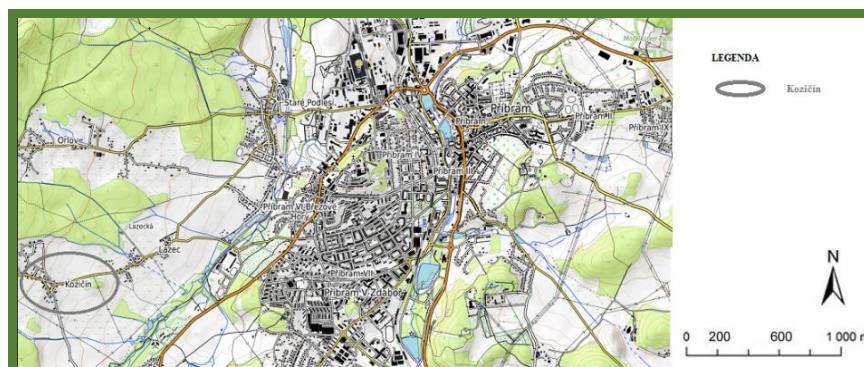
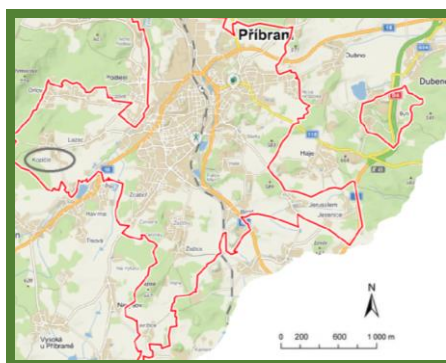
Kozíčin a jeho okolí se v současné době stává zajímavým a vyhledávaným místem. Hlavním důvodem je překrásná poloha ve spojení s brdským pohořím a brdských rozlehlých

lesů. Toto prostředí nahrává k nádherným turistickým a rekreačním aktivitám v jakémkoli ročním období. Jsou zde vytvořeny trasy pro turisty, cyklistiky, běžce a zimní běžkaře, ale i na vycházky pro rodiny s dětmi. V sezónním období zde nacházejí útočiště houbaři, kdy za příznivých podmínek je možno nasbírat nejrozmanitější druhy hub. Mezi nejznámějšími a nejvíce vyhledávanými je hřib smrkový jinak řečeno „pravák“ *Boletus edulis*, hřib bronzový *Boletus aereus*, hřib hnědý neboli suchohřib *Imleria badia*, hřib borový *Boletus pinophilus*, kozák březový *Leccinum labrum*, hlíva ústříčná *Pleurotus ostreatus* a další druhy hub. Sběrači sezónních lesních plodin si v brdských lesích mohou nasbírat borůvky – brusnice borůvka *Vaccinium myrtillus* z čeledi vřesovcovitých, maliny – ostružiník maliník nebo také maliník obecní *Rubus idaeus* Linné, také ostružiny – ostružiník *Rubus fruticosus* z čeledi růžovitých a velmi žádané pro svoje léčivé účinky jsou brusinky – brusnice brusinka *Vaccinium vitis-idaea* z čeledi vřesovcovitých.

Zastupitelstvo města Příbrami zřídilo v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů osadní výbory pro městské části Příbrami. I Kozičín městská část Příbrami má osadní výbor. Tyto osadní výbory jsou iniciativními a poradními orgány dle zákona o obcích dle § 120 č. 128/2000 Sb. zastupitelstva města s působností v příslušné části města, pro kterou je zřízen a jemu je také odpovědný ze své činnosti. Působnost osadního výboru se týká pouze samosprávné působnosti města. Pravomoc osadního výboru je upravena zákonem o obcích jednacím řádem zastupitelstvem města a tímto statutem. Počet členů osadního výboru stanoví zastupitelstvo města Příbram. Členy osadního výboru jsou občané města, kteří jsou přihlášení k trvalému pobytu v té části města, pro kterou je osadní výbor zřízen, a kteří jsou jmenovitě určeni zastupitelstvem. Členství v osadním výboru je nezastupitelné. Předsedu zvolí zastupitelstvo města z řad členů osadního výboru, ale který nemusí být členem zastupitelstva.

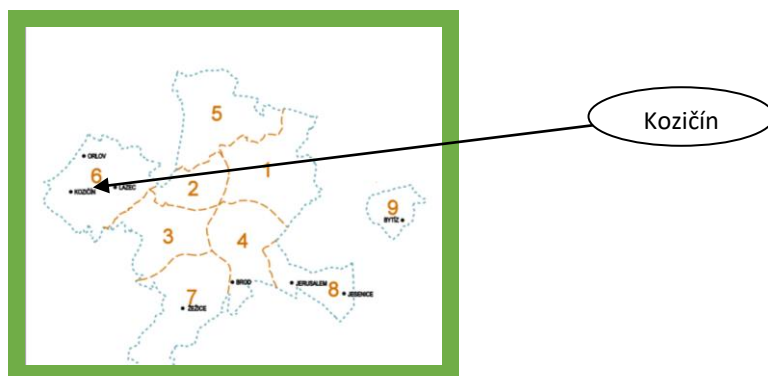
I Kozičín se potýká s problémy jako každá jiná obec či osada. Jeden z problémů je místo pro konání voleb. Většina příbramských volebních komisí zasedá přímo na území města Příbram v budovách základních nebo středních škol. V osadách či okrajových částech se většinou volí v hasičských zbrojnicích nebo v restauracích. Ale v Kozičíně žádná z těchto variant se zatím nenabízí. Bývala tam hospoda, kde probíhaly volby, ale ta patřila městu, které ji prodalo. A místní hasičská zbrojnice zatím není v dobrém technickém stavu. Obyvatelé Kozičina proto chodí volit do sousedního Lazce, do prostor klubovny u hřiště. Jedním z návrhů pro vyřešení této situace je dát dohromady místní hasičskou zbrojnici a osadní výbor by měl požádat o finanční prostředky na její údržbu. Dalším problémem Kozičina je chybějící místní kanalizace, která se měla stavět současně s kanalizací v blízkém Orlově a Lazci.

Stavební povolení na tuto akci bylo vydáno v roce 2009, a město Příbram zažádalo o finanční podporu Ministerstvo zemědělství. S ohledem na maximální možnou výši dotace a omezené možnosti rozpočtu města byl předložen projekt pouze na odkanalizování městské části Orlov. Problémem projektu bylo, že lidé nechtěli negravitační (pozn. tlaková) kanalizaci, tak se celý projekt předělal na gravitační v celé její délce. Dále také dva majitelé pozemku odmítli, aby přes jejich pozemky kanalizace vedla. Celkem vybudování kanalizace v osadách Kozičín a vedlejším Lazci by stálo 35 miliónů korun. Město Příbram o dotaci zažádá, a pokud uspěje, mohla by dotace pokrýt téměř polovinu nákladů. Nicméně obyvatelé Kozičina na kanalizaci čekají dál.

Obrázek č. 9,10,11 - Územně plánovací dokumentace městské části Příbram – Kozičín

Zdroj: (<https://pribram.eu/mesto-pribram>, 2019)

Obrázek č. 12 – Schéma prostorových bilančních celků Příbrami a jejích městských částí

Zdroj: (<https://pribram.eu/mesto-pribram>, 2019)

4.2 Lokalizace umístění lesní mateřské školy v Kozičíně

poloha a umístění lesní mateřské školy, Kozičín č. p. 13

Obrázek č. 13 - nahoře (letecký pohled umístění LMŠ)

Obrázek č. 14 vlevo (zadní vstup LMŠ)

Obrázek č. 15 vpravo (přední vstup LMŠ)

Zdroj: (autor)

Lesní mateřská škola se nachází v nádherném venkovském prostoru Kozičín, který je jednou z částí města Příbram, okresu Příbram a 3,5 km nedaleko Příbrami. Prostor se nachází u jedné ze vstupních bran do brdského pohoří. Brdy, brdské pohoří jsou členitá vrchovina ve

Středních Čechách, a jsou děleny na Střední a Jižní Brdy. Nejvyšším bodem pohoří je vrchol s názvem Tok s nadmořskou výškou 865 m a druhým nejvyšším bodem, jen o 2 metry nižším, je více známý vrchol Praha. Nejvyšší bod Brd je současně nejvyšším přirozeným vrcholem Středních Čech. Brdské lesy jsou poměrně velkou zásobárnou vody a právě v Kozičíně se nachází úpravna vody, která dodává vodu převážně do Příbrami a jejího okolí.

Lesní mateřská škola vzniká ve venkovském prostoru na nevyužívaném zemědělském pozemku, zemědělském brownfields, kde je umístěna typická vesnická chalupa z 18. století s tradičními dobovými prvky.

4.2.1 Historie lesní mateřské školy v Kozičíně

Lesní mateřská škola vzniká na základě nápadu s možností realizace určité skupiny lidí, kteří jsou po vzájemné dohodě pro vznik tohoto typu předškolního zařízení.

Jednou částí této skupiny je majitel pozemku, a zároveň statutární orgán lesní mateřské školy (dle zřízení listiny lesní mateřské školy). Druhou část skupiny tvoří pedagogičtí pracovníci, kteří jsou nadšeni a ochotni pracovat v předškolním zařízení. Pedagogičtí pracovníci s příslušným pedagogickým vzděláním pro tento typ předškolního zařízení dle zákona č. 563/2004 Sb., § 6 odst. 1 o pedagogických pracovnících. Do třetí skupiny je možno zahrnout nadšence a pomocníky, v pozici nezbytné součásti při tvorbě a rozvoji předškolního zařízení. Jedná se především o rodiče, prarodiče, sousedy, pomocníky různorodých profesí.

Vzniká cesta, díky které je dětem nabízen plnohodnotný vzdělávací program za účasti vzdělaných a nadšených pedagogů (tzv. průvodců) s převážně tráveným časem venku za každého počasí dle školského zákona 561/2004 Sb. a vyhlášky č. 14/2005 Sb. § 1, odst. 7, o předškolním vzdělávání.

V předškolním období se formují základní životní návyky. V tomto věku se tvoří základy praktické inteligence, vytrvalosti, obratnosti, přizpůsobivosti, tolerance a schopnosti improvizovat (Kapuciánová, 2010).

4.2.2 Současnost lesní mateřské školy v Kozičíně

Při venkovních aktivitách se děti seznamují s přírodou a počasím, hrají si s kamarády, poznávají se s nově přichozími dětmi, vyrábějí si hračky, staví si bábovičky a hračky a pomůcky z přírodních materiálů, lezou v trávě a zdolávají překážky, zpívají si písničky,

vyprávějí si příběhy, procházejí se venkovským prostorem a lesní krajinou, sedí na pařezech a v trávě, radují se z maličkostí, a to za větru, deště, sněhu a slunce.

Příroda se tak stává místem, kde si děti mohou zcela přirozeně rozvíjet hrubou i jemnou motoriku, najít inspiraci pro tvořivou hru, získat mnoho znalostí o přírodě, připravit se na školu, stát se odolnými. Zázemí lesní mateřské školy, které slouží k příležitostnému pobytu a nesmí být stavbou dle školského zákona č. 561/2004 Sb. § 34 odst. 9, je umístěno na pozemku venkovského prostoru, venkovském brownfields.

Na zmiňovaném nevyužívaném prostoru je přivezena a postavena zrekonstruovaná maringotka, viz obrázek č. 11 - 13, viz výše uvedeno. Celé její vnitřní vybavení je nově obloženo dřevěnými palubkami s vytvořeným zvýšeným stupínkovým prostorem, určený k odpočinku dětí. Útulnými doplňky vnitřní maringotky tvoří měkhoučké podložky a polštářky z ovčí vlny, vlastní dětské spacáky s velkým kapsářem pro „pyžámka“ a spinkací „plyšáčky“. Dalším vnitřním vybavením maringotky je dřevěný stoleček se židličkami, papírové boxy k uložení vlastních, školních potřeb s příslušným rozlišovacím označením každého dítěte. Pro chladné či zimní období je v maringotce vytvořeno místo pro kamínka. Maringotka je osvětlena, vybavena okny a malou vstupní šatnou pro odkládání bot a ošacení.

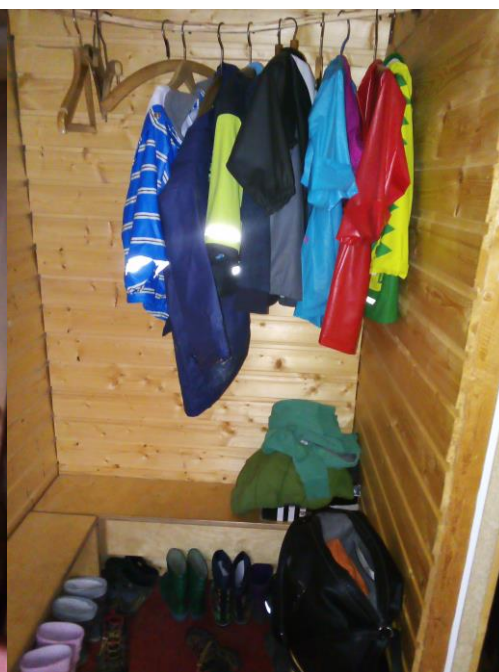
Obrázek č. 16 – maringotka na podzim,

Obrázek č. 17 - maringotka v zimě

Foto: (autor)

Obrázek č. 18 – vlevo – v maringotce - ležení
Obrázek č. 19 – vpravo – v maringotce - stoleček
Zdroj: (autor)

Obrázek č. 20 – papírové boxy
Obrázek č. 21 – šatnička v maringotce
Zdroj:(autor)

Okolí maringotky je postupně budováno v příjemné zázemí pro děti se stylově zapadajícími prvky venkovského prostoru. Hlavním venkovním prvkem nejbližšího okolí maringotky je terasovité pódium s velkým pískovištěm doplněným jemným pískem. Pískoviště je v nepříznivém počasí a po ukončení denního režimu chráněno přikrytím. Dalším zajímavým prvkem na pozemku je velké ohniště s dřevěným posezením ve tvaru dřevěných špalků. Posezení je využíváno k různorodým zábavným i edukačním činnostem dětí a také je využíváno k rannímu a odpolednímu sezení rodičů s dětmi a pedagogy. Velmi zajímavým a zábavným prvkem je tzv. „blátoviště“ využívaným na zahradě za každého počasí, které s určitostí žádný příchozí nepřehlédne. Nebývá součástí běžných mateřských školek, ale v lesních typech bývá zařazován do vzdělávacího programu. Jedná se o často využívanou gumovkou zábavu, za přispění stále úsměvného dětského výrazu.

Venkovní edukace probíhá úplně stejným způsobem jako uvnitř. Děti venku pracují s nůžkami, pastelkami a se vším, co běžně potřebují. Pedagogičtí pracovníci dále jen „průvodci“ se na program vybavují a připravují si vše potřebné k lesním vycházkám. Když prší, děti si hrají v loužích, učí se, že v mokřém lese se lépe staví. Když prší nebo hodně sněží, učí se, že je to znát v přírodě i na těle. Vzdělávací program v lesní mateřské škole přirozeně navazuje na roční období a místo. Průvodci reagují na aktuální situace a plynule a nenásilně začleňují odpovědi do připraveného programu. Učení tak probíhá nepřetržitě, je určováno ročním i denním časem a také dětskou potřebou poznávat bezprostředně, neustále a všemi smysly (Ostřížková, 2019).

Většina lesních mateřských škol v sobě spojuje důležité hodnoty. Vztah k dětem a životu vůbec a vztah k přírodě a jejím zákonům a vztah k waldorfské pedagogice, jejímž základem je úcta k dítěti a prožitkové učení. Příroda dětem poskytuje prostor bez hranic a zároveň je učí, že být její součástí vyžaduje pokoru, odvahu a odpovědnost.

Waldorfská pedagogika vysvětluje, že jsme jakýmsi průvodcem dospělých, jak děti vést, aby z nich vyrostli svobodní a odpovědní lidé. Heckmann (2015) uvádí a doporučuje tzv. „Pět zlatých pravidel“ spánek, pohyb, jídlo, rytmus, láska.

Dalším prvkem edukačního, environmentálního a ekologického charakteru, který je spatřen ve venkovském prostoru LMS je hmyzí hotel, který každá mateřská škola nemůže dětem nabídnout, viz obr. č. 22, 23. Děti mohou pozorovat a diskutovat s průvodci o životě a vývoji hmyzu ve všech čtyřech ročních obdobích a jsou přítomni při tvorbě hmyzího přibýtku. S určitostí mohou spatřovat nejrůznější druhy hmyzu. Nejčastějšími obyvateli jsou včely samotářské, které patří mezi významné opylovače, dále to mohou být motýli, pestřenky

pruhové *Episyrphus balteatus*, zaloočka obecná *Chrysoperla carnea*, berušky, škvoři *Dermaptera* či mšice maková *Aphis fabae*.

Obrázek č. 22 – maringotka na podzim

Obrázek č. 23 - maringotka v zimě

Foto: (autor)

Dalšími zajímavostmi na zahradě jsou domácí zvířata. Majitelé tohoto pozemku pořídili slepice druhu bojovnice novoanglická. Každodenně mohou děti sledovat život slepic a obden snesení prozatím jednoho vajíčka. Za přispění i pedagogického personálu byly pojmenovány slepička *Pípa*, druhá *Černoška*, kohout *Bernard*. S určitostí budou na jaře seznámeni i s malými kuřátky. Dalšími domácími zvířaty, se kterými mohou mít děti kontakt jsou kozy, které jsou za plotem. I tato zvířata dostala svá jména, koza je *Princezna* a kozel je *Matýsek*. Kontakt dětí s faunou nekončí jmenovanými domácími zvířaty, ale pokračuje například v malých projížďkách na koních, které majitel chová v nedaleké blízkosti lesní mateřské školy na malé farmě. Při každodenních vycházkách do lesa, kde děti tráví převážnou dopolední část, se mohou vždy cestou s nimi pozdravit, případně je pohladit a povozit se na nich. Při každodenních vycházkách do lesa se také děti seznamují s lesními zvířaty.

Na výchovu dětí a na ochranu životního prostředí je kladem zřetelný a hlavně praktický důraz. V předškolním zařízení se snaží všechny děti a personál třídit odpad. Jsou pořízeny nádoby na papír, plast, sklo a bioopad. Poslední jmenovaný odpad je pravidelně odnášen na vlastně vyrobený kompostér. Některý bioopad v podobě potravinových zbytků př.

zbytky zeleniny, ovoce nebo suchého pečiva, je také odnášen ke koním, kozám nebo slepicím. Pedagogové-průvodci z vlastních domovů přinášejí výše uvedené potravinové zbytky pro zvířátka nebo do kompostéru. Jednou za rok tento kompostér, který vytvořil kompost je použit a využit v zahradě pro pěstování minizáhonků sezónní zeleniny a květin. Další snahou k ochraně životního prostředí je nepořizování umělohmotných obalů, ale upřednostňování pokud možno přírodních obalů s následným využíváním při různorodých pracovních a zájmových činnostech a aktivitách.

Příkladný denní režim v lesní mateřské škole
07:00 – 08:30 příchod dětí, ranní samostatné aktivity, krmení zvířátek, péče o rostliny, aktivity převážně venku, v případě nepřízně počasí v zázemí.
08:30 – 09:00 – ranní kruh
09:00 – odchod do přírody
09:00 – 10:45 – volné hraní v přírodě/ přesnídávka
10:45 – návrat, osobní hygiena, pohádka
11:30 – 12.00 - oběd
12:30 - 13:00 - vyzvedávání dětí po dopolední docházce
12.30 – 14:30 - odpočinek/relaxace – spánek, individuální program pro předškoláky
14.30 – 16:00 - svačina/ volná hra dětí (venku na zahradě, aby mohly malé děti v klidu dospát)

Tabulka č. 7 – režim dne v lesní mateřské škole
Zdroj: (Pravidla Lesní mateřské školy v Kozičíně)

4.2.2.1 Lesní příhoda

Jednoho dopoledního dne děti a průvodci z lesní mateřské školy Kozičín si vyšli na edukační vycházku do lesa. Na programu bylo určování základních druhů stromů, jako je borovice letní *Pinus sylvestris*, modřín opadaný *Larix decidua*, smrk ztepilý *Picea abys*, dub letní *Quercus robur*, buk lesní *Fagus sylvatica*, povídání o lesních zvířátkách.

Během výkladu příběhlo udivené dítě a zeptalo se pedagoga-průvodce: „a želva je taky lesní zvíře?“ Průvodce odpověděl: „dětí, želva je zvířátko, které nežije přirozeně v našich podmínkách“, začal pedagog vysvětlovat a pokračoval:.... „dětí, ale želva není lesní zvíře“. Zvědavé děťátko opětovně a naléhavě se dotazovalo:... „ale co dělá želva tady v lese, já ji vidím“. Všichni se sběhli na místo, kde se skutečně želva nacházela. Byla to želva nádherná *Trachemys skripta elegant*, z čeledi *Emydidae*. Nato se pak rozhodli, že by bylo vhodné želvu vzít do školky na zahradu a vytvořit ji dočasný příbytek. Po obědovém odpočinku měly děti možnost ji celé odpoledne pozorovat a podat jí i malý zeleninový pamlsek. Pedagogičtí pracovníci-průvodci využili sociálních sítí, s možností k zobrazení fotky ztracené želvy a

zveřejnění místa nálezu v brdských lesích. Děti si dlouho želvičky neužily, protože díky zveřejněným informacím o nalezené želvě, se přihlásil její majitel a želvu si přišel s velkým poděkováním převzít. I moderní technika v lesní mateřské škole je někdy ku prospěchu věci.

4.2.3 Budoucnost lesní mateřské školy

V městské části Příbram - Kozičín je umístěna lesní mateřská škola, která má s určitostí velkou budoucnost. Předškolní zařízení se stále vyvíjí, a rozvíjí, nalézá další nové nápady a láká na svůj program nové děti předškolního věku.

Její výhodou je také skutečnost, že v nejbližším okolí zatím mateřská škola tohoto typu není, a proto nemá prozatím konkurenci. Ale i vznikem dalšího podobného zařízení by dokazovalo to, že má smysl děti vychovávat ve venkovním prostoru, za každého počasí a s venkovskou a lesní pedagogikou.

Strejčková (2005) je přesvědčená, že vztah k přírodě je v dětech přirozeně zakódován. Jenom ho my dospělí nesmíme zkatit.

4.3 SWOT analýza

SWOT analýza lesní mateřské školy umístěné v městské části Kozičín

Silné stránky

- nižší provozní náklady v LMŠ, než u běžné mateřské školy
- menší kolektiv a vzájemné přátelské vazby
- příjemný pedagogický personál – průvodci k dětem
- úzce a vzájemně si vyhovující pracovní kolektiv
- přátelské vazby LMŠ se zřizovatelem, majitelem
- přátelské vazby s místními obyvateli
- edukace s prvky venkovní a lesní pedagogiky
- edukace s prvky waldorfské pedagogiky
- každodenní čtení a vyprávění
- masáže dětských nožiček před usínání vonnými a bylinkovými olejičky
- místní děti nemusejí nedojíždět
- možnost absolvování v LMŠ povinné předškolní docházky u tzv. předškoláků dle Vyhlášky MŠMT č.14/2004 § 1, odst.1, o předškolním vzdělávání, a to v rozsahu nepřetržitých 4 hodin ve dnech, v nichž je dána povinnost předškolního vzdělávání
- pořádání tradičních jarmarků

- pořádání společenských aktivit
- pořádání seminářů na téma lesní a venkovní pedagogika
- pořádání zájmových činností (jóga smíchů pro děti, výtvarné činnosti)
- preferování denních ruční činností v souhře s přírodou
- stravování dle programu „Zdravé stravování“
- umožnění vlastního stravování dítěte za pomoci pedagogického personálu
- každodenní lesní výpravy
- oslavy svátků a narozenin dětí v přírodě a v lese s vlastními tradičními rituály
- převaha hraček a pedagogických pomůcek přírodního materiálu

Slabé stránky

- vyšší poplatek za školku
- větší náročnost na vybavení pro děti docházející do školky (nepromokavé oblečení, nepromokavé obuv, náhradní nepromokavé oblečení, kvalitnější teplé oblečení a obuv)
- nutné vlastní vybavení (lahve na pití, nepromokavý a odolný vůči počasí batůžek)
- pobyt za každého počasí
- nepoužívání moderní techniky

Příležitosti

- umístění LMS ve venkovském prostoru
- lokalita umístěna poblíž lesního prostředí
- možný kontakt s domácím zvířaty
- možný kontakt s koňskou farmou
- možnost využití zahrady k pěstování základních plodin
- využití bioodpadu kompostováním
- prozatímní žádná nejbližší podobná mateřská škola tohoto typu
- edukační prvky – hmyzí hotel
- edukační prvky - blátoviště
- lokalita umístěna blízko města Příbram, tj. 3,5 km
- malá vzdálenost od nedalekých obcí
- možnost zaparkování aut rodičů a přátel školky
- místní děti nemusejí nedojíždět

Hrozby – externí prostředí

- nutné dopravování dětí z okolních obcí a měst
- nepravidelná veřejná doprava
- malá nabídka pracovních příležitostí v obci, nutné dojíždění za prací a některé místní rodiny upřednostňují mateřské školy ve městě (jiné typy předškolního zařízení)

- odchod mladých místních obyvatel do měst, studium, bydlení, zaměstnání – není zpětná vazba
- malá nabídka běžných pracovních míst

5 Vlastní projekt

Na základě provedené analýzy podkladových materiálů uvedených v kapitole Zhodnocení pokladových údajů byl navržen projekt rozšíření lesní mateřské školy v Kozičíně v městské části Příbram o 7 dětí. Rozšíření kapacity si vyžádá následující úpravy a realizaci níže popsanych opatření.

5.1 Navrhované prvky projektu

5.1.1 Navýšení kapacity dětí v lesní mateřské škole Kozičín

Důvodem navyšování kapacity je zájem rodičů u dětí narozených v roce 2017, kteří si již předběžně mapují nabízené možnosti předškolního zařízení v Příbrami a v jeho nejbližším okolí. Rozhodujícím faktorem rodičů dětí při výběru mateřské školy je návštěva zařízení. Lesní mateřská škola může přijímat děti dovršením věku 2 let v den nástupu dle školského zákona č. 561/2004 Sb., § 34 odst. 2. Návrh na navýšení kapacity se dále nabízí dle

- zájmu rodičů, sympatizujících a preferujících lesního typu předškolního zařízení
- vzájemného doporučení dle zjištěných informací mezi rodiči potenciálních „předškolkařů“, kteří dle vyhlášky MŠMT č. 14/2005 v § 1c o předškolním vzdělávání, musí absolvovat povinnou předškolní docházku na 4 hodiny každý pracovní den (s výjimkou prázdnin) a týká se to dětí, které budou mít do 31. 8., páté narozeniny.
- využití nabídky se účastnit dnů otevřených dveří předškolním zařízení
- využití nabídky a pozvánky se účastnit pořádání příležitostných, tradičních, a místních svátků přímo v areálu lesní mateřské školy
 - vánoční a velikonoční jarmarky
 - setkávání rodičů a pedagogů s dětmi při narozeninových a jiných oslavách

- setkávání rodičů a pedagogů společně s dětmi při místních, tradičních oslavách (oslav y sv. Martina, sv. Fabiána – ochránce a pána Brd, oslav y jara, oslav y léta)
- možnosti se účastnit místních a tradičních oslav spolu s místními obyvateli
- informací dle poutavé reklamy letáčků LMŠ a místního tisku „Příbramský deník“, „Brdský spoj“, „Podbrdské noviny“, „Příbramský kahan“ aj.
- zájmu dalších místních obyvatel ve spolupráci při společných aktivitách (turistické aktivity, přednášky, setkání s osobnostmi)

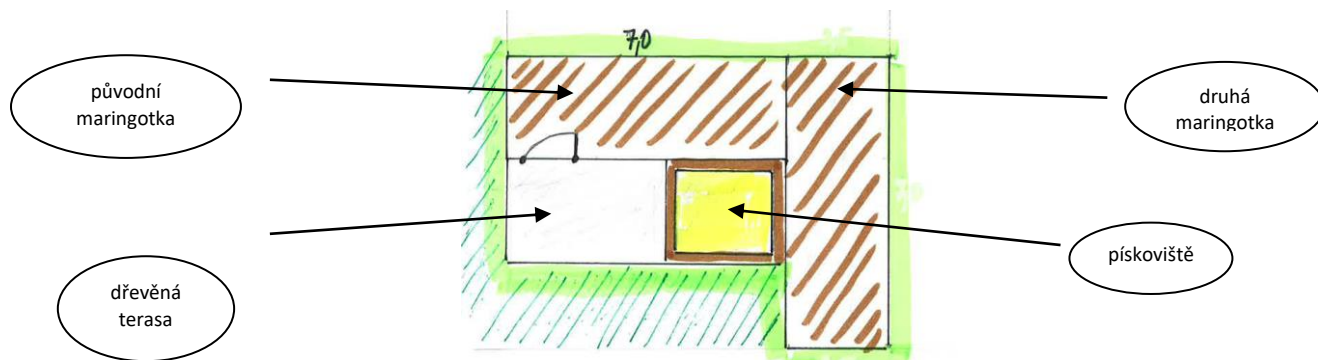
Pokud bude povoleno navýšení kapacity, je nezbytné v první řadě zajištění dostatečného prostoru pro odpolední odpočinek dětí. A z uvedeného důvodu je třeba realizovat následující opatření. Projekt navrhuje řešit prostor pro odpočinek dětí pořízením další maringotky a možnost navýšení o jednoho pedagogického pracovníka – průvodce.

Opatření:

Realizační procesy

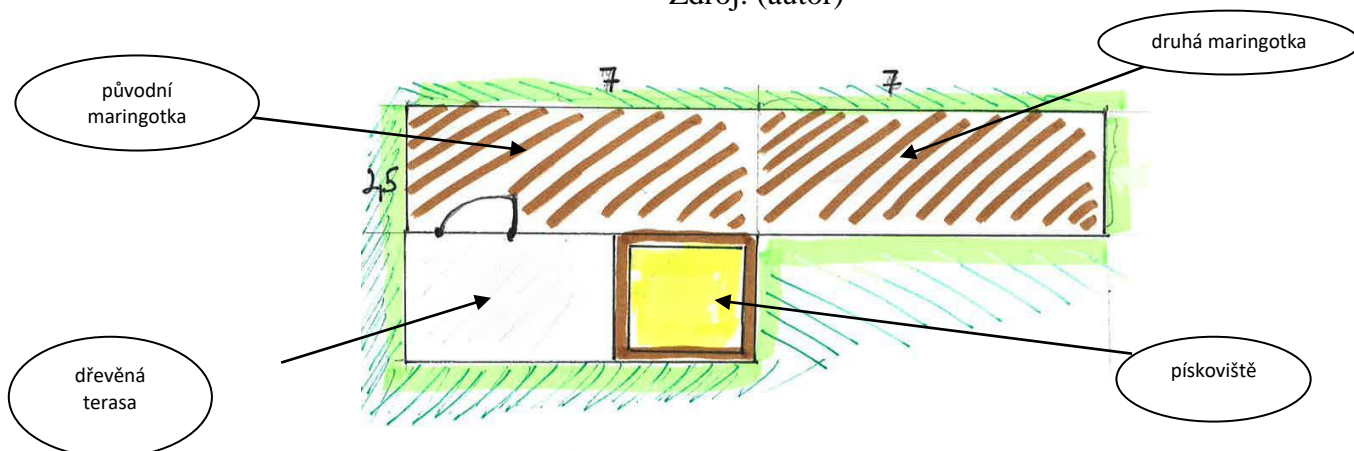
Pořízení další maringotky, nabízené soukromým majitelem a stručný přehled následujících kroků k možné její realizaci

- zajištění přepravy maringotky na místo určení
- úprava vnější strany maringotky za použití ochranných nátěrů
- úprava vnitřní prostor maringotky obložením dřevěnými palubkami ve stejném stylu jako u stávající, viz níže uvedený obrázek současné stávající maringotky
- nátěr dřevěných palubek ochranným lakem
- vytvoření dřevěného vyvýšeného stupínku pro odpočinek dětí
- úprava střechy maringotky
- dva možné návrhy propojení nové se stávající maringotkou, viz níže uvedeno na obrázku č. 24 a č. 25.

Obrázek č. 24 vlevo – I. varianta dvou maringotek do tvaru L

Zdroj: (autor)

Obrázek č. 25 – II. varianta dvou maringotek do tvaru I

Zdroj: (autor)

- připojení elektrické energie do nové maringotky a zavedení světla
- vlastní vybavení vnitřního prostoru v maringotce (pořízení dalších ovčích dek pro nové děti, odkládací stolek, papírové boxy na ukládání potřeb pro jednotlivé děti, dle vzoru a stylu první maringotky
- pořízení nových tzv. úložných pytlů pro spací potřeby (dětské spacáky a polštářky)
- pořízení dalšího kapsáře pro ukládání dětských „pyžámek“ a „plyšáků“ ke spaní
- přikoupení potřebného nádobí (hrníčky, lžičky, talířky, misky)
- přikoupení nové nebo větší přepravního boxu (přepravní várnice) k převozu obědů
- dostatečný stávající počet toalet při možném navýšení kapacity dětí dle zákon 410/2005 Sb., § 9 odst. 1,2,3,4 novelizován vyhláškou 465/2016 o

hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých

Finanční a darovací procesy

- možnost získání finančního příspěvku od zřizovatele pro připojení energie do nové další maringotky
- možnost získání finančních příspěvků od sponzorů (soukromí podnikatelé, mající zájem o rozvoj lesní mateřské školy)
- možnost získání finančního příspěvku v rámci možných budoucích dotačních titulů – Krajský úřad Středočeského kraje – například v minulosti dle Výzvy č. 13/2017 – k předkládání žádosti o poskytnutí podpory v rámci Národního programu Životního prostředí
- možnost přispění a pomoci vlastními silami pedagogů, rodičů, prarodičů, přátel, řemeslníků
- finanční zvýšení přidělených dotací dle normativů MŠMT, vyplývající z navýšení kapacity dětí předškolního zařízení dle zákona č. 306/1999 Sb. o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízení. V příloze výše uvedeného zákona, viz níže tabulka č. 6, uvedený přehled normativů na jedno dítě v Kč na rok 2019 v porovnání výše kapacity předškolního zařízení

Normativ - neinvestičních výdaje v roce 2019 v Kč				
Normativ neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu v roce 2019 jako roční objem neinvestičních výdajů na jednotku výkonu, tj. dítě, žáka, studenta apod. v (ve):				
	Neinvestiční výdaje	Mzdové prostředky	Odvody	Ostatní neinvestiční výdaje celkem
MŠ nebo třídě s celodenním provozem na 1 dítě do 15 dětí, včetně	55 664	40 742	14 667	255
MŠ nebo třídě s celodenním provozem od 16 dětí do 50 dětí, včetně	45 178	33 047	11 897	234

Tabulka č. 8 - Normativy neinvestičních výdajů v roce 2019 v Kč

Zdroj: (www.msmt.cz/vzdelavani/soukromeskoily, 2019)

- Soukromé školy přijímající finanční prostředky dle nahlášeného měsíčního stavu počtu dětí Odboru školství Krajskému úřadu Středočeského kraje
- příspěvní vlastních dětí a pedagogů LMS formou výzdoby a zútulnění nově vytvořených prostor dětskými obrázky

Schvalovací procesy

- podání žádosti o navýšení kapacity Odboru školství, oddělení organizační Krajského úřadu Středočeského kraje (dále jen KÚ SK)
- schválení navýšení kapacity Krajskou hygienickou stanicí Středočeského kraje se Sídlem v Praze a územním pracovištěm v Příbrami na základě vyhlášky 486/2016 Sb. – o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb., odst. 1,2,3,4.
- na základě rozhodnutí o schválení navýšení kapacity KÚ SK
 - sdělení o rozhodnutí o schválení navýšení kapacity dětí a nahlášení Odboru školství, oddělení financování a rozpočet škol - sekce soukromé školství Krajského úřadu Středočeského kraje z důvodu financování dle normativů
- požádání o navýšení počtu strážníků u školní jídelny mateřské školy, která vaří pro lesní mateřskou školu
- finanční domluva se soukromým majitelem maringotky

Personální a pedagogické procesy

- Dle školského zákona č. 563/2004 Sb., § 6 o pedagogických pracovních je vhodné navýšení o jednoho pedagogického pracovníka - průvodce
- možnost přijmout pomocnou sílu nepedagogického zaměření
- možnost poskytnutí vytvoření prostoru pro studenty pedagogického směru k výkonu školní praxe pedagogického nebo obdobného zaměření

5.1.2 Možnost vlastního stravování

Autor navrhuje další možnost rozvoje lesní mateřské školy, v kombinaci s možností vlastního stravování. Úprava stávající vlastní malé kuchyňky s upřednostněním ohřevu

vlastních rodiči dovozených jídel typu laktoovovegetariánské případně bezlepkové a bezlaktózové stravy, o které je v poslední době velký zájem ze strany rodičů a přibývá děti, které trpí potravinovými alergiemi na lepek, laktózu, ořechy, ryby a jiné druhy potravin.

Lesní mateřská škola si dováží na vlastní náklady jídlo a to obědy a svačinky ze školní jídelny mateřské školy ze sousední obce. Školní jídelna, vývařovna vaří dle zdravého stravovacího. V malé kuchyňce lesní mateřské školy by bylo možné ohřevu vlastních jídel dovezenými rodiči.

Opatření:

Realizační procesy

- vhodné prostory, které jsou k dispozici
- přizpůsobení prostoru k podmínkám kuchyně – dle vyhlášky 465/2016 Sb, kterou se mění vyhláška 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých
- pořízení dalšího vybavení k vlastnímu stravování (vybavení kuchyně)
- navýšení stávajícího počtu vybavení tj. mělkých, hlubokých talířů, lžiček, hrníčků, zakoupení další indukční ploténky, případně mikrovlnné trouby pro ohřev jídel
- možnost i vlastního stravování pedagogických pracovníků-průvodců

Finanční a darovací procesy

- možnost získání finančních prostředků od sponzorů
- finanční příspěvek od rodičů, prarodičů, přátel na případné dovybavení kuchyňky
- možnost financování z vlastních finančních prostředků lesní mateřské školy získané na základě financování dle zákona 306/1999 Sb., § 1, odst. 1. o poskytování dotací soukromým školám, předškolním zařízení a školských zařízení

Schvalovací procesy

- vydané rozhodnutí o povolení ohřevu individuálních jídel
- žádost o povolení Okresní hygienické stanice

- informovat Českou školní inspekci a změně stravování

Personální a pedagogické procesy

- Pedagogický personál se postará o případné ohřevy individuálních obědů, případně individuální stravy

5.1.3 Možnost vlastní dopravy

Autor navrhuje vlastní ranní i odpolední dopravování dětí lesní mateřské školy. Jednalo by o tzv. svozy, ale ne všech dětí. Dopravním prostředkem by byl automobil, který by zapůjčil majitel automobilové prodejny, na základě sepsané výpůjčky.

Realizační procesy

- vlastní dopravní prostředek jednoho z rodičů
- řidičem dopravního prostředku by byl rodič, který vlastní platný řidičský průkaz typu B
- nutné povolení, svolení rodičů k převozu svého dítěte
- rezervace, den dopředu, SMS, e-mailová zpráva nejpozději večer
- řidič (rodič) odváží a přiváží děti na určených a domluvených místech
- individuální určení trasy dle požadavku rodičů
- dopravní prostředek je možné využít i při svozu dětí při jiných aktivitách
- převoz dětí po předchozí domluvě, pomocí telefonické zprávy, případně e-mailové zprávy
- vybavení dalších vlastních autosedaček

Schvalovací procesy

- rodiče souhlasí s převozem svého dítěte
- dítě souhlasí s tím, že bude převáženo
- určení času dle individuálních požadavků
- uskutečnění převozu dle požadované rezervace, ústní domluvou, e-mailem, SMS dle telefonu
- automobil zapůjčen dle dohodnuté smlouvy o výpůjčce

Finanční a darovací procesy

- vlastní dopravní prostředek - rodič
- pohonné hmoty jsou zaplacený z ceny za stanovené jednotlivé jízdny

Personální a pedagogický proces

- svozy může provádět pouze osoba mající zkušenosti s řízením a vlastní řídičský průkaz typu B
- řidičem může být rodič, případně zastupující pověřená osoba

5.1.4 Pořízení nového, druhého kompostéru a vytvoření nových záhonů pro pěstování bylinek, zeleniny

- dřevěná prkna
- sestavení kompostéru
- využití běžného každodenního bioodpadu
- využití bioodpadu ze zahrady
- za přispění dobrovolníka - řemeslníka
- semínka z vlastních zásob
- pořízení dětských hrabiček a lopatek – možnost vlastních nebo starších již nepotřebných

5.1.5 Revitalizace části zahrady, určená k odpočinku a umístění indiánského stanu teepee

- stan určen k oddechu a hraní
- jiné a zajímavé zázemí, určené pro děti
- materiál získán z již nepotřebných materiálů, které se s určitostí najdou v každé domácnosti (stará prostěradla, povlečení)
- vytvoření stříhu a následné vlastní ušití a sestavení

6 Diskuze

V Kozičíně, městské části Příbrami ve Středočeském kraji je osadní výbor, který zřídilo Zastupitelstvo města Příbrami. Každý výbor při svých jednáních řeší vývoj a rozvoj udržitelnosti venkova. Základem každé venkovské udržitelnosti je občanská vybavenost a jednou z občanských vybaveností je mateřská škola, lesního typu, kterou Kozičín může nabídnout.

Tato práce se zabývá rozšířením lesní mateřské školy ve venkovském prostoru v Kozičíně a předpokládá její další rozvoj na základě provedené analýzy a navrhovaného projektu, který navrhuje navýšení kapacity o 7 dětí. Rozšíření kapacity lesní mateřské školy bude zajištěno nákupem dřevěné maringotky, která bude upravena ve stejném stylu, jako je současná. K vnější renovaci bude nutné pořízení ochranných nátěrových barev, laků. K vnitřní renovaci budou potřebné dřevěné palubky k obložení celého interiéru a dřevěná prkna k vytvoření vnitřního stupínku pro odpočinek a spaní dětí. Nutností bude zapojení energie na vytvoření světla. Vnitřní interiér bude vybaven podložkami a polštářkami z ovčí vlny, kapsáři pro pyžamka a plyšáky, speciální vaky k zavěšení pro ukládání dětských spacáků a papírové boxy k ukládání rukodělných pomůcek, rozlišené značkami. Druhá nově pořízená maringotka bude v obdobném stylu jako stávající. Projekt navrhuje dvě varianty umístění maringotek, ve tvaru „L“ a ve tvaru „I“. Obě varianty jsou možná i reálné. Navýšení kapacity vyvolá ekonomické náklady pro zakoupení maringotky, ale současně přinese možnost využití zemědělského brownfield ve venkovském prostoru s vytvoření pracovního místa pro jednoho pedagogického pracovníka a možné uplatnění pedagogické praxe pro studenty během školního roku, případně o prázdninách.

S navýšenou kapacitou dochází k navýšení kapacity stravování, které bude zajištěno v jídelně, vývařovně mateřské školy ve vedlejší obci. Vývařovna vyhovuje požadavkům stravování lesní mateřské školy, na základě obdržení certifikátu „Zdravá školní jídelna“, pedagogům i rodičům dětí. Projektem je navrženo stravování i pro děti, které musí dodržovat speciální dietetické omezení, formou vlastního stravování. Rodiče budou tak denně vozit svá uvařená jídla pro své děti. Navýšení kapacity stravování lesní mateřské školy bude řešit nákupem dalších talířků, mističek a hrníčků a případně koupí další ploténky pro ohřevy individuálních obědů v kuchyňce. Oba druhy stravování bude možné realizovat v lesní mateřské škole.

V projektu je navržen dovoz a rozvoz dětí lesní mateřské školy. Dopravu bude zajišťovat jeden z rodičů, který bude zaměstnán na částečný úvazek.

V projektu je navrženo zhotovení dalšího dřevěného kompostéru, který je potřebný a současný kompostér je již kapacitně nedostačující. Pravidelnou úpravou a využitím zemědělského brownfieldu (sekání trávy, sběr spadaného listí, odplevelování pozemku) a za přispění běžného každodenního bioopadu, budou zkompostovány uvedené bioodpady a vytvořený kompost bude využit k částečnému založení a podpoře nových bylinných a zelenino-ovocných záhonů. O záhony se budou střídavě starat pedagogové-průvodci lesní mateřské školy s pomocí dětí, případně dalších pomocníků. Vypěstované plody pak bude moci ochutnat kdokoliv, kdo zavírá do lesní MŠ. Pořízení vstupních nákladů v podobě sazenic a semínek bude řešeno individuálně.

Umístěním nového stanu typu teepee bude pořízen na základě vlastní výroby pedagogů a odborných pomocníků z dostupných materiálů. Tento typ přístřešku se s určitostí stane atraktivitou lesní mateřské školy. Ve stanu bude možnost nejen odpočinku, ale hraní si zájmových her.

Protože stále více dětí, v současné době je to více než polovina dětí, na celém světě vyrůstá v městském prostředí. Jejich životu dominuje technika a doprava do té míry, že mnoho z nich už samy nevychází před dům, natož aby si mohly hrát v nějakém nekultivovaném prostředí. Jednou z možností učít děti více se sžívat a seznamovat s venkovským prostředím je v předškolním zařízení, mateřské škole lesního typu, kde edukace probíhá převážně za každého počasí. Je už na rodičích, zda-li se rozhodnou pro své děti předškolního věku zvolit venkovské a lesní předškolní vzdělávání.

I v Kozičíně, městské části města Příbrami se nachází mateřská škola lesního typu. Jedná se o předškolní zařízení umístěné ve venkovském prostoru na pozemku soukromého majitele a v pozici zřizovatele je Spolek pro Rozvoj části města Příbram – Kozičín. Tato městská část Příbram - Kozičín, která se nachází ve venkovském prostoru nedaleko Příbrami ve Středočeském kraji, kde bydlí v současné době 209 místních obyvatel. Mateřská škola lesního typu je vhodně a s nápadem umístěna do venkovského prostoru, kde je využíván zemědělský brownfield. Pobyt s venkovní a pedagogickou edukací probíhající v lesní mateřské škole, převážně za každého počasí, je obrovským přínosem nejen pro děti předškolního věku, ale také pro rodiče, kteří jsou s určitostí a vlastním zájmem sympatizanti tohoto typu zařízení. Jsou také příznivci k utváření nových možných prožitků a hlavně nových informací ve spojitosti s venkovským prostorem a venkovskou a lesní pedagogikou svých dětí v době, kdy svěřují své děti předškolnímu zařízení, a kdy jsou v tento čas většinou pracovně zaneprázdnění nebo se věnují rodičovským povinnostem. Tyto prožitky si děti berou s určitostí do dalších etap svého života. To vše si uvědomují rodiče, kteří s nabízeným typem

předškolního zařízení v městské části Příbram - Kozičín sympatizují. Dalším hlavním přínosem předškolního zařízení jsou nadšení pedagogičtí pracovníci - průvodci, kteří si uvědomují, že mohou právě ve venkovském prostoru v předškolním zařízení lesního typu uvádět, vyučovat edukaci s hlavními prvky waldorfské pedagogie společně s prvky lesní a venkovní pedagogiky.

Tato mateřská škola lesního typu se zmiňovanými edukačními prvky má s určitostí budoucnost. Z předložené analýzy vyvstává, že pozitiva příležitostí a silných stránek převažují. Nabízí se tuto občanskou vybavenost, předškolního zařízení typu lesní mateřská škola v Kozičíně všestranně i nadále podporovat a hledat další možnosti její další existence, která nemá zatím dlouhodobého trvání a doposud nemá konkurenci v nejbližších okolí. Ale i vytvořením další konkurenční lesní mateřské školy bude známkou toho, že o tento druh mateřských školek je zájem. Je na obyvatelích, rodičích, prarodičích, přátelích, sponzorech, místních úřadech, kontrolních orgánech a na nejrozmanitějších vazbách napříč vzájemně propojených, aby byli nápomocni při dalším rozvoji lesní mateřské školy.

Všechny teoreticky nabízené návrhy v uvedeném a představeném projektu jsou výhledově prakticky reálné.

Pokud bude navýšena, povolena a schválena kapacita dětí lesní mateřské školy a její kapacita bude reálně naplněna, předškolní zařízení má výborné vyhlídky do budoucna. S určitostí se najde i další možný její vývoj a rozvoj. Tento projekt nabízí pouze několik výše variant výše variant.

7 Závěr

- Projekt navrhuje rozšíření kapacity lesní mateřské školy v Kozičíně městské části Příbrami o 7 dětí. To bude zajištěno nákupem druhé maringotky, podobného typu jako je stávající. Stávající maringotka má nyní kapacitu 15 dětí. Projekt navrhuje, aby obě maringotky byly kapacitně vybaveny pro 11 dětí. Nově vzniklý prostor, určený pro odpočinek a spánek dětí, odpovídá hygienických požadavkům. Bude zachován stejný styl i vnitřní vybavení při rekonstrukci druhé maringotky jako je u stávající maringotky. Navýšení kapacity lesní mateřské školy poskytne možnost zaměstnání pro nového pedagoga a částečné zaměstnání pro jednoho z rodičů, který bude mít na starosti svoz dětí lesní mateřské školy. Realizace projektu rozšíření kapacity lesní mateřské školy umožní revitalizaci zemědělského brownfields v místě Kozičín.
- S rozšířením kapacity dětí lesní mateřské školy bude zajištěno navýšení stravovací kapacity ve školní jídelně, vývařovně mateřské školy, která se nachází ve vedlejší obci. Vývařovna vyhovuje požadavkům stravování lesní mateřské školy pro pedagogy a rodiče dětí, na základě obdržení certifikátu „Zdravá školní jídelna“. Stravování bude zajištěno i pro děti, které musí dodržovat speciální dietetické omezení, formou vlastního stravování.
- Další úpravou pozemku bude realizována další část zemědělského brownfields. Pravidelným sekáním trávy, sběrem spadaného listí, odplevelováním vznikne zelený odpad, který bude pravidelně kompostován. Projekt navrhuje zhotovit další dřevěný kompostér, protože nynější je kapacitně nedostačující. Využitím veškerého zeleného nepotřebného bioopadu společně s běžným denním bioopadem a za přispění procesu zkompostování, bude vytvořený kompost uplatněn u nově založených bylinných a zelenino-ovocných záhonků na pozemku.
- Projekt navrhuje umístění vlastně vyrobeného stanu typu teepee pro děti, který bude pořízen pro zájmové a odpočinkové účely dětí lesní mateřské školy.
- Lesní mateřské škole v Kozičíně bylo umožněno využití venkovského brownfields pro její základní utváření. K dalšímu rozšířenému rozměru předškolního zařízení, v pozici potřebné občanské vybavenosti může dojít, realizováním nových možných navrhovaných prvků a nápadů se současným utvářením udržitelnosti venkovského rozvoje ve venkovském prostoru.

- Lesní mateřská škola ve venkovském prostoru Kozičín, městské části Příbrami nabízí mnoho zajímavých možností a příležitostí, ať už ve spojitosti s mnoha vazbami napříč sledovanými faktory, ale také stále se tvořící její další možný vývoj a rozvoj do budoucna.

8 Literatura

Asociace lesních mateřských školek.[online]. leden 2019. [cit. 2019-02-12]. Dostupné také z <<https://www.lesnims.cz/>>.

Cílek V., a kol. 2005. Střední Brdy: hory uprostřed Čech. Dokořán. Praha. 183 s. ISBN 978-80-7363-720-0.

Český statistický úřad. Mapa Středočeského kraje. [online]. 7. července 2013. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/czso/4116-13-n>>.

Česko. Zákon 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám a předškolním a školským zařízením ze dne 18. listopadu 1999. Program ASPI pro Windows 10.0.[cit. 2019-03-04]

Dostupné také z <<http://www.aspiwin.com>>.

Česko. Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ze dne 24. září 1999. leden 2019. [cit. 2019-03-04]

Dostupné také z <<http://www.aspiwin.com>>.

Česko. Zákon 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících škol a školských zařízení, ze dne 24. září 1999. únor 2019. leden 2019.[cit. 2019-02-04]

Dostupné také z <<http://www.aspiwin.com>>.

Česko. Vyhláška 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání, ze dne 29. 12. 2004. Únor 2019. [cit. 2019-02-05]

Dostupné také z <<http://www.aspiwin.com>>.

Česko. Vyhláška 151/2018 Sb., o předškolním vzdělávání, ze dne 30. 6. 2018, kterou se mění vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání

Dostupné také z <<http://www.aspiwin.com>>.

Česko. Vyhláška 465/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb. březen 2019.

Dostupné také z <<http://www.aspiwin.com>>.

Daňhelová M. 2014. Lesní školky? Pojdme se do toho plést! Pravý domácí časopis. 2014 (9). 14 s.

Doucha, T., Sokol, Z. 1999. Pokus o etapizaci vývoje zemědělství a zemědělské politiky v ČR v letech 1989 – 1998. Zemědělská ekonomika. 12. 529-536.

Doležalová L. 2015. Regenerace brownfieldů. Vývoj politik a příklady realizací. IREAS, institut pro strukturální politiku, o.p.s. Praha. 300 s. ISBN: 978-80-86684-96-3.

Ferber, U., Grimski, D., Millar, K., Nathanail, P. 2006. Sustainable Brownfield Regeneration: Cabernet Network Report. University of Nottingham. Nottingham. 134 s. ISBN: 0-9547474-5-3.

- Firemní partner. 2008. Informace pro podnikání ve zlínském kraji. Ročník 22/III.
- Greenberg, M., Lowrie, K., Mayer, H., Tyller Miller, K., Solitare, L. 2001. Brownfield redevelopment as a smart growth option in the United States. *The Environmentalist*, 21. 129-143.
- Havlice M., Vacek J. 2006. Co přinesl průzkum brownfields na území Příbramska.[online]. leden 2019.[cit. 2019-04-07].
Dostupné z <<http://www.enviweb.cz/60699>>.
- Heckmann, H. 2016. Pomalé rodičovství: vědomá péče o děti – inspirativní přístup školky Nokken. Praha. DharmaGaia. Šťastné dítě. 148 s. ISBN 978-80-7436-062-6.
- Chen, Y., Hipel, K., Kilgour M., Zhu. Y. 2009. A strategic classification support system for brownfield redevelopment. *Environmental Modelling & Software*. 24. 647-654.
- Jackson B. J, a kol. 2004. Brownfields snadno a lehce: Příručka zejména pro pracovníky a zastupitele obcí. IURS. 63 s. Institut pro udržitelný rozvoj sídel.
- Kadeřábková, B., Piecha, M., Jetmar, M., Polák, K., Měšťanová, D. 2009. Brownfields: jak vznikají a co s nimi. C.H. Beck. Praha. 138 s. ISBN: 978-80-7400-123-9.
- Kapuciánová, M. 2010. Lesní a venkovní pedagogika: Příručka k projektu Alma Mater Studiorum. Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy. Praha. 52 s. ISBN 978-80-7290-451-8.
- Krajský úřad Středočeského kraje. Odbor školství.
Dostupné také z <www.stredocech.cz>.
- Lesní pedagogika. Lesy ČR. Jednotný postup při realizaci lesní pedagogiky u lesnických subjektů ČR.[online]. leden 2019. [cit. 2019-03-03]. Dostupné také z <<https://lesy-cr.cz/wp-content/uploads/2016/12/jednotny-postup-pro-realizaci-lesni-pedagogiky-u-lesnickych-subjektu-v-cr.pdf>>.
- Lesní mateřská škola Kozičínský Klabánek. [online]. prosinec 2018. [cit. 2019-03-03]. Dostupné také z <<https://kozicinskyklaban.cz/>>.
- Město Příbram. Evidence obyvatel.[online] březen 2019.
Dostupné také z <<http://mestopribram.eu>>.
- Mapové podklady. Oldmaps – Staré mapy. [online]. leden 2019.
Dostupné z: <<http://oldmaps.geolab.cz/>>.
- Miklitz, I. 2005. Der Waltkindergarten. 3. Weinheim: Beltz. 296 p. ISBN 3-407-56260-8.
- Mrázková, T. Brownfields na Příbramsku. Vyhledávání brownfields na území města Příbram, jejich typologie a návrhy jejich revitalizace.[online]. leden 2019. [cit. 2019-03-03].

Dostupné také z

<<https://www.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=f5ec202ee55b433b86dac7983cec090>>.

Ministerstvo, školství, mládeže a tělovýchovy. únor 2019. Dostupné také z www.msmt.cz.

Parsons B., Ltd.: Česká strategie regenerace brownfields, CzechInvest. 2004. Praha

Perlín, R.. 2010. Typologie venkovského prostoru.

Dostupné také z: <<http://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf>>.

Ostřížková E. 2019. Lesní mateřská škola Kozičín. Pravidla lesní mateřské školy.

Profous, A. 1949. Místní jména v Čech. Jejich vznik původní význam a změny. Česká akademie věd. 705 s.

Průcha, J., Kořátková S. 2013. Předškolní pedagogika. Portál. 2398. publikace. 184 s. ISBN 978-80-262-0495-4.

Příbramský deník. Leden 2019.

Dostupné také z<https://pibramsky.denik.cz/zpravy_region/kozicinu-chybi-volebni-mistnost-i-kanalizace-20180809.html>.

Slepička A. 1989. Přeměny venkova: venkov našeho věku. Svoboda. Praha. 388 s. ISBN: 80-205-0019

Splavcová E, Kropáčková J. 2016. Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ. Portál. Praha. 168 s. ISBN 978-80-262-1042-9.

Strejčková E., a kolektiv. 2005. Děti, aby byly a žily. Ministerstvo životního prostředí České republiky. Praha. 96 s. 80-7212-382-3.

Somr M., a kolektiv. 1987. Dějiny školství a pedagogiky. Státní pedagogické nakladatelství. Praha. 360 s. 14-601-87.

Šimík, O. 2007. Základy seznamování s přírodou a společností. Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta. Ostrava. 125 s. ISBN 978-80-7368-490-7.

Václav E., Les a zdraví. 2018. Petrklič. Havlíčkův Brod. 175 s. ISBN 978-80-7229-633-0.

Valkounová T. 2014. Lesní školky? Pojd'me se do toho plést! Pravý domácí časopis. 2014 (9). 14-15 s.

Vašek., L. 1956. Stará kronika. Státní okresní archiv Příbram.

Vojvodíková, B. 2012a. Brownfieldy – souvislosti a příležitosti. Professional Publishing. Praha. 116 s. ISBN:978-80-7431-089-8.

Vojvodíková, B. 2012b. Brownfieldy – specifika, okolí a ideje. Professional Publishing. Praha. 112 s. ISBN 978-80-7431-100-0.

Vojvodíková B. 2013c. Brownfieldy – cesta od minulosti do budoucnosti. European Science and Art Publishing. Praha. 178 s. ISBN 978-80-87504-22-2.

VOŠAHLÍKOVÁ, T. 2010. Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče pedagogy a zřizovatele mateřských škol. Ministerstvo životního prostředí. Vyd. 1. Praha. 73 s. ISBN 978-80-7212-537-1.

Weber, A. 2015. Víc bláta! Děti potřebují přírodu. Malvern. Praha. 158 s. ISBN 978-80-7530-005-6.

Wikipedia. Kozičín. [online].leden 2019. [cit. 2019-02-01]. Dostupné z <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kozi%C4%8D%C3%ADn>>.

Workshop 2005 _Udržitelná výstavba“.

Zachová, A. 2019. Proč je rakouský venkov malebnější než ten český. [online] duben 2019. [cit. 2019-04-10]. Dostupné také z <<https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/proc-je-rakousky-venkov-malebnejsi-nez-ten-cesky/>>.

9 Seznam použitých zkratk a symbolů

BR – brownfields

DDM – dům dětí a mládeže

LMS – lesní mateřská škola

KÚ – krajský úřad

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

RVZ – Rámcový vzdělávací program

SK – Středočeský kraj

ŠVP – Školní vzdělávací program

ŠZ – školský zákon

ZM – zastupitelstvo města

WHO – Světová zdravotnická organizace